Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
M. SZPUNAR
fremsat den 18. september 2025[1]

Forenede sager C-188/24 og C-190/24

WebGroup Czech Republic, a.s.,
NKL Associates s. r. o.
mod
Ministre de la Culture,
Premier ministre (C-188/24),
procesdeltagere:
Osez le féminisme!,
Le mouvement du Nid,
Les effronté-E-S
og
Coyote System
mod
Ministre de l'Intérieur et des Outre-mer,
Premier ministre (C-190/24)

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Conseil d'État (Frankrig))

»Præjudiciel forelæggelse – elektronisk handel – direktiv 2000/31/EF – informationssamfundstjenester – koordineret område – national lovgivning, hvorved levering af pornografisk indhold til mindreårige generelt forbydes – forbud mod videreformidling af oplysninger afgivet af brugerne«

I. Indledning

1. Med disse anmodninger om præjudiciel afgørelse ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt, at Domstolen oplyser om de skridt, som kan gøre det muligt for en bestemmelsesmedlemsstat for en informationssamfundstjeneste at anvende nationale foranstaltninger, der henhører under denne medlemsstats retsorden, på en leverandør af denne tjenesteydelse, som er etableret i en anden medlemsstat.

[1] – Originalsprog: fransk.

II. Retsforskrifter

A. EU-retten

1. Direktiv 2000/31/EF

2. Artikel 1 i direktiv 2000/31[2] med overskriften »Formål og anvendelsesområde« bestemmer følgende i stk. 2 og 5:

»2. Ved dette direktiv foretages der, i det omfang det er nødvendigt for at nå det i stk. 1 omhandlede mål, en tilnærmelse af visse nationale bestemmelser om informationssamfundstjenester, som vedrører det indre marked, tjenesteydernes etablering, kommerciel kommunikation, elektroniske kontrakter, formidleransvar, adfærdskodekser, udenretslig bilæggelse af tvister, klageadgang og samarbejde mellem medlemsstaterne.

[...]

5. Dette direktiv finder ikke anvendelse på:

a) beskatningsområdet

b) spørgsmål, der vedrører informationssamfundstjenester omfattet af direktiv 95/46/EF[3] og 97/66/EF[4]

c) spørgsmål, der vedrører aftaler eller praksis reguleret ved kartellovgivningen

d) følgende aktiviteter inden for informationssamfundstjenester:

– notarvirksomhed eller lignende virksomhed, i det omfang den er direkte og specifikt forbundet med udøvelse af offentlig myndighed

– repræsentation og forsvar af en klient i retten

– spil, som indebærer, at der gøres en indsats med penge i hasardspil, herunder lotteri og væddemål.«

3. Dette direktivs artikel 2, litra h), med overskriften »Definitioner« fastsætter, hvad der med henblik på direktivet forstås ved:

»»koordineret område«: de krav, der i medlemsstaterne retssystemer er fastsat for leverandører af informationssamfundstjenester eller for informationssamfundstjenester, uanset om de er generelle eller specifikt fastsat for disse.

[2] – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 8.6.2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked (EFT 2000, L 178, s. 1).

[3] – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 24.10.1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EFT 1995, L 281, s. 31).

[4] – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 15.12.1997 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred inden for telesektoren (EFT 1997, L 24, s. 1).

i) Det koordinerede område vedrører krav, som tjenesteyderen skal opfylde:

– når han påbegynder aktivitet som leverandør af informationssamfundstjenester, f.eks. krav til kvalifikationer, tilladelse og underretningsordninger

– når han udøver aktivitet som leverandør af informationssamfundstjenester, f.eks. krav til tjenesteyderens adfærd, krav til kvaliteten eller indholdet af tjenesten, herunder krav, som gælder i forbindelse med reklamer og kontrakter, eller krav vedrørende tjenesteyderens ansvar.

ii) Det koordinerede område omfatter ikke krav som f.eks.:

– krav til varer som sådan

– krav til levering af varer

– krav til tjenester, som ikke ydes elektronisk.«

4. Nævnte direktivs artikel 3 med overskriften »Det Indre Marked« bestemmer:

»1. Hver medlemsstat påser, at de informationssamfundstjenester, som leveres af en tjenesteyder etableret på medlemsstatens territorium, er i overensstemmelse med de nationale bestemmelser, der finder anvendelse i denne medlemsstat inden for det koordinerede område.

2. Medlemsstaterne må ikke af grunde, der henhører under det koordinerede område, begrænse adgangen til at levere informationssamfundstjenester fra en anden medlemsstat.

3. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på de områder, der er nævnt i bilaget.

4. Medlemsstaterne kan træffe foranstaltninger til fravigelse af stk. 2 for en bestemt informationssamfundstjeneste, hvis følgende betingelser er opfyldt:

a) foranstaltningerne skal:

i) være nødvendige af en af følgende grunde:

– ufravigelige retsgrundsætninger, især forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af lovovertrædelser, herunder beskyttelsen af mindreårige og bekæmpelsen af enhver tilskyndelse til had på grund af race, køn, religion eller nationalitet, og krænkelser af enkeltpersoners værdighed

[...]

ii) træffes over for en informationssamfundstjeneste, som krænker de i nr. i) omhandlede mål, eller som udgør en alvorlig og tungtvejende risiko for en krænkelse af disse mål

iii) stå i et rimeligt forhold til disse mål

b) uden at det berører retssager, herunder forudgående retsmøder og handlinger, der udføres i forbindelse med efterforskning af kriminalsager, skal medlemsstaten, inden den træffer de pågældende foranstaltninger:

– have opfordret den i stk. 1 omhandlede medlemsstat til at træffe foranstaltninger, og denne medlemsstat har ikke truffet disse foranstaltninger, eller de har ikke været tilstrækkelige

– have meddelt Kommissionen og den i stk. 1 omhandlede medlemsstat, at den har til hensigt at træffe sådanne foranstaltninger.

5. Medlemsstaterne kan i hastende tilfælde fravige betingelserne i stk. 4, litra b). Foranstaltningerne skal i så fald snarest muligt meddeles Kommissionen og den i stk. 1 omhandlede medlemsstat med angivelse af grundene til, at medlemsstaten finder, at der er tale om et hastende tilfælde.

[...]«

5. Dette direktivs artikel 12-14, som fremgår af afdeling 4 med overskriften »Formidleransvar for tjenesteydere« i kapitel II, der har overskriften »Principper«, omhandler leverandører af informationssamfundstjenester, der henholdsvis udøver ren videreformidling (»mere conduit«), caching eller oplagring (»hosting«). Disse bestemmelser fastlægger ligeledes de betingelser, hvorunder sådanne tjenesteydere er fritaget for ansvar for information, der stammer fra brugere af deres tjenester.

6. Navnlig bestemmer artikel 14 i direktiv 2000/31 med overskriften »Oplagring (»Hosting«)«:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at tjenesteyderen i tilfælde af levering af en informationssamfundstjeneste, som består i oplagring af information leveret af en tjenestemodtager, ikke pådrager sig ansvar for information oplagret på anmodning af en tjenestemodtager, forudsat:

a) at tjenesteyderen ikke har konkret kendskab til den ulovlige aktivitet eller information og, for så vidt angår erstatningskrav, ikke har kendskab til forhold eller omstændigheder, hvoraf den ulovlige aktivitet eller information fremgår,

eller

b) at tjenesteyderen fra det øjeblik, hvor han får et sådant kendskab, straks tager skridt til at fjerne informationen eller hindre adgangen til den.

2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, når tjenestemodtageren handler under tjenesteyderens myndighed eller kontrol.

3. Denne artikel berører ikke en domstols eller en administrativ myndigheds muligheder for i overensstemmelse med medlemsstaternes retssystemer at kræve, at en tjenesteyder bringer en overtrædelse til ophør eller forhindrer den, eller medlemsstaternes muligheder for at fastlægge procedurer for at fjerne information eller hindre adgangen til den.«

7. Dette direktivs artikel 15 med overskriften »Ingen generel overvågningsforpligtelse« foreskriver:

»1. Med hensyn til levering af de i artikel 12, 13 og 14 omhandlede tjenester må medlemsstaterne ikke pålægge tjenesteyderne en generel forpligtelse til at overvåge den information, de fremsender

eller oplagrer, eller en generel forpligtelse til aktivt at undersøge forhold eller omstændigheder, der tyder på ulovlig virksomhed.

2. Medlemsstaterne kan kræve, at leverandører af informationssamfundstjenester straks underretter de kompetente offentlige myndigheder om påståede ulovlige aktiviteter, der udøves, eller information, der leveres af deres tjenestemodtagere, eller at de på anmodning giver de kompetente myndigheder oplysninger, som gør det muligt at identificere de tjenestemodtagere, de har oplagringsaftaler med.«

2. Direktiv 2010/13/EU

8. Artikel 28b i direktiv 2010/13 [5] foreskriver:

»1. Med forbehold af artikel 12-15 i direktiv [2000/31] sikrer medlemsstaterne, at udbydere af videodelingsplatforme under deres jurisdiktion træffer passende foranstaltninger for at beskytte

a) mindreårige mod programmer, brugergenererede videoer og audiovisuel kommerciel kommunikation, der kan skade deres fysiske, psykiske eller moralske udvikling, i overensstemmelse med artikel 6a, stk. 1

[...]

3. Med henblik på stk. 1 og 2 fastlægges passende foranstaltninger i lyset af det pågældende indholds art, den skade, som det kan forvolde, karakteristikaene ved den kategori af personer, der skal beskyttes, og de rettigheder og legitime interesser, der er på spil, herunder hos udbyderne af videodelingsplatforme og de brugere, der har skabt eller uploadet indholdet, samt offentlighedens interesse.

Medlemsstaternes sikrer, at alle udbydere af videodelingsplatforme under deres jurisdiktion træffer sådanne foranstaltninger. Disse foranstaltninger skal være gennemførlige og forholdsmæssige og tage hensyn til videodelingsplatformstjenestens størrelse og den udbudte tjenestes art. Disse foranstaltninger må ikke føre til nogen forudgående kontrolforanstaltninger eller upload-filtrering af indhold, som ikke er i overensstemmelse med artikel 15 i direktiv [2000/31]. Med henblik på beskyttelse af mindreårige, jf. nærværende artikels stk. 1, litra a), skal det mest skadelige indhold være underlagt de strengeste adgangskontrolforanstaltninger.

Disse foranstaltninger omfatter alt efter hvad der er relevant:

a) inddragelse og anvendelse som en del af videodelingsplatformstjenesternes betingelser og vilkår af de i stk. 1 omhandlede krav

[...]

f) etablering og opretholdelse af systemer til alderskontrol af brugere af videodelingsplatforme for så vidt angår indhold, som kan skade mindreåriges fysiske, psykiske eller moralske udvikling

[5] – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU af 10.3.2010 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne om udbud af audiovisuelle medietjenester (direktiv om audiovisuelle medietjenester) (EUT 2010, L 95, s. 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1808 af 14.11.2018 (EUT 2018, L 303, s. 69).

[...]

h) sikring af forældrekontrolsystemer, der styres af slutbrugeren, for så vidt angår indhold, som kan skade mindreåriges fysiske, psykiske eller moralske udvikling

i) etablering og opretholdelse af gennemsigtige procedurer, der er lette at følge og effektive, til at behandle og afgøre klager fra brugere til udbyderen af videodelingsplatforme i forbindelse med gennemførelsen af de i litra d)-h) omhandlede foranstaltninger

[...]

4. Med henblik på gennemførelsen af foranstaltningerne i nærværende artikels stk. 1 og 3 tilskynder medlemsstaterne til at anvende samregulering, jf. artikel 4a, stk. 1.

5. Medlemsstaterne fastlægger de nødvendige mekanismer til at vurdere, om de i stk. 3 omhandlede foranstaltninger, som udbyderne af videodelingsplatforme har truffet, er hensigtsmæssige. Medlemsstaterne overlader vurderingen af disse foranstaltninger til de nationale tilsynsmyndigheder eller -organer.

6. Medlemsstaterne kan pålægge udbydere af videodelingsplatforme foranstaltninger, som er mere detaljerede eller strengere end de i denne artikels stk. 3 omhandlede foranstaltninger. Når de vedtager sådanne foranstaltninger, overholder medlemsstaterne de krav, der er fastsat i gældende EU-ret, f.eks. dem, der er fastsat i artikel 12-15 i direktiv [2000/31] eller artikel 25 i direktiv 2011/93/EU[6].

[...]«

B. Fransk ret

1. Sag C-188/24

9. Artikel 227-24 i code pénal (straffeloven) bestemmer:

»Fremstilling, formidling og udbredelse, uanset med hvilken metode og via hvilket medie, af et budskab, der er af voldelig karakter, tilskynder til terrorisme, er af pornografisk karakter, herunder pornografiske billeder, der involverer et eller flere dyr, i alvorlig grad krænker den menneskelige værdighed eller tilskynder mindreårige til at deltage i lege, som udsætter dem for fysisk fare, eller handel med et sådant budskab, straffes med tre års fængsel og en bøde på 75 000 EUR, såfremt dette budskab vil kunne ses eller opfattes af mindreårige.

Hvis de strafbare forhold, som er omhandlet i denne artikel, udbredes til offentligheden via den skrevne og audiovisuelle presse eller via internettet, finder de særlige bestemmelser i de love, der regulerer sådanne anliggender, anvendelse for så vidt angår fastlæggelse af, hvem der er ansvarlig herfor.

6 – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/93/EU af 13.12.2011 om bekæmpelse af seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2004/68/RIA (EUT 2011, L 335, s. 1).

De i denne artikel omhandlede overtrædelser foreligger også, hvis en mindreårigs adgang til de budskaber, der er nævnt i stk. 1, skyldes, at den mindreårige blot har erklæret at være over 18 år gammel.«

10. Artikel 23 i loi nº 2020-936, du 30 juillet 2020, visant à protéger les victimes de violences conjugales [7] (lov 2020-936 af 30.7.2020 om beskyttelse af ofre for partnervold, herefter »loven af 30. juli 2020«), bestemmer [8]:

»Når formanden for Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique (ARCOM) [(tilsynsmyndighed for audiovisuel og digital kommunikation, Frankrig)] konstaterer, at en person, der er redaktør af en offentlig onlinekommunikationstjeneste, gør det muligt for mindreårige at få adgang til pornografisk indhold i strid med straffelovens artikel 227-24, vedtager denne et påbud over for denne person, hvorved den pågældende pålægges at træffe alle foranstaltninger til at forhindre mindreåriges adgang til det ulovlige indhold [...]

Ved udløbet [af en frist på 15 dage] kan formanden for [ARCOM], hvis påbuddet [...] ikke er efterkommet, og hvis indholdet fortsat er tilgængeligt for mindreårige, indbringe sagen for præsidenten for tribunal judiciaire de Paris [(retten i første instans i Paris, Frankrig)] med henblik på, at denne træffer afgørelse om, [at adgangen til denne tjeneste og henvisningerne hertil i søgemaskiner og fortegnelser bringes til ophør].«

11. Betingelserne for anvendelse af denne lovs artikel 23 er præciseret i décret nº 2021-1306, du 7 octobre 2021, relatif aux modalités de mise en œuvre des mesures visant à protéger les mineurs contre l'accès à des sites diffusant un contenu pornographique (dekret 2021-1306 af 7.10.2021 om gennemførelsesbestemmelser til foranstaltninger med henblik på beskyttelse af mindreårige mod adgang til internetsider med pornografisk indhold) [9] (herefter »dekretet af 7. oktober 2021«). Det fremgår af ordlyden af dette dekrets artikel 3, at »[f]or at vurdere, [...] om den person, der er redaktør af en offentlig onlinekommunikationstjeneste, gør det muligt for mindreårige at få adgang til pornografisk indhold [...], tager formanden for conseil supérieur de l'audiovisuel [(øverste råd for audiovisuelle anliggender, Frankrig)] hensyn til troværdigheden ved den tekniske metode, som denne person iværksætter for at sikre, at brugere, der ønsker at tilgå denne tjeneste, er myndige«.

2. Sag C-190/24

12. Artikel L. 130-11 i code de la route (færdselsloven) bestemmer:

»I. - Når der på en vej, der eventuelt er åben for offentlig trafik, foretages færdselskontrol, som indebærer, at køretøjer bringes til standsning, og som tilsigter enten gennemførelse af de i denne lovs artikel L. 234-9 eller L. 235-2 eller i strafferetsplejelovens artikel 78-2-2 eller 78-2-4 omhandlede operationer eller kontrol af, om førere eller passagerer er eftersøgt af de retslige myndigheder for forbrydelser eller lovovertrædelser, der straffes med i hvert fald tre års fængsel, eller er indskrevet i det i lovens artikel 230-19 omhandlede register på grund af den trussel, som de udgør for den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed, eller fordi de er genstand for en afgørelse om anbringelse på en psykiatrisk institution eller er flygtet fra en sådan institution, kan myndigheden forbyde operatører af en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret

7 – JORF nr. 0187 af 31.7.2020.

8 – Denne bestemmelses ordlyd er kun gengivet delvist i anmodningen om præjudiciel afgørelse.

9 – JORF nr. 0235 af 8.10.2021.

på geolokalisering gennem denne tjeneste at videreformidle budskaber eller indikationer fra denne tjenestes brugere, når en sådan videreformidling kan gøre det muligt for andre brugere at unddrage sig kontrol.

Det i stk. I, første afsnit, omtalte forbud mod videreformidling består i for alle operatører af en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering for alle veje eller dele af veje, som den kompetente myndighed udpeger for operatøren, at skjule alle budskaber og indikationer, som denne normalt ville videreformidle til brugerne under tjenestens normale funktionsmåde. Forbuddets varighed må ikke overstige 2 timer, hvis færdselskontrollen vedrører en operation omhandlet i denne lovs artikel L. 234-9 eller L. 235-2, eller 12 timer, hvis denne kontrol vedrører en anden operation, der er nævnt i dette stykkes første afsnit. De pågældende veje eller dele af veje må ikke strække sig over mere end en radius af 10 km fra stedet for færdselskontrollen, når dette sted er beliggende uden for et byområde, og mere end 2 km fra stedet for færdselskontrollen, når dette sted er beliggende i et byområde.

[...]«

13. Denne lovs artikel L. 130-12 fastsætter, at en overtrædelse af det forbud mod formidling, der er fastsat i lovens artikel L. 130-11, straffes med fængsel i to år og en bøde på 30 000 EUR.

14. Décret n° 2021-468, du 19 avril 2021, portant application de l'article L. 130-11 du code de la route (dekret 2021-468 af 19.4.2021 om anvendelse af færdselslovens artikel L. 130-11) [10] (herefter »dekretet af 19. april 2021«) fastsætter gennemførelsesbestemmelserne til denne artikel. Ved dette dekrets artikel 1 indførtes artikel R. 130-12 i denne lov, hvori bl.a. bestemmes, at »[i] beslutningen om forbud mod videreformidling angives nærmere oplysninger om de pågældende veje samt datoen og tidspunktet for dette forbuds ikrafttræden og ophør«, og at »[o]plysninger om forbuddet mod videreformidling, undtaget oplysninger om den pågældende færdselskontrol, meddeles operatøren af den elektroniske kørsels- eller navigationsstøttetjeneste gennem et informationssystem [...]«

III. Tvisterne i hovedsagerne og de præjudicielle spørgsmål

A. Sag C-188/24

15. Sagsøgerne i hovedsagen, selskaberne Webgroup Czech Republic og NKL Associates s.r.o., der har hjemsted i Prag (Den Tjekkiske Republik), driver websteder med pornografisk indhold. Formanden for ARCOM tilstillede dem et påbud i medfør af straffelovens artikel 227-24 og artikel 22 i loven af 30. juli 2020 [11].

16. Hvad angår straffelovens artikel 227-24 forbyder denne bestemmelse personer at formidle et budskab af pornografisk karakter, der kan ses af mindreårige. Hvad angår artikel 22 i loven af 30. juli 2020 præciseres heri, at denne overtrædelse »også foreligger, hvis en mindreårigs adgang til de [pågældende budskaber] skyldes, at den mindreårige blot har erklæret at være over 18 år

[10] – JORF nr. 0093 af 20.4.2021.

[11] – Disse oplysninger er udledt af konklusionerne fra den refererende dommer i hovedsagen ved Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Frankrig) (tilgængelige på denne domstols websted: https://www.conseil-etat.fr/fr/arianeweb/CRP/conclusion/2024-03-06/453763?download_pdf).

gammel«. Denne lovs artikel 23 – for hvilken betingelserne for anvendelse er præciseret i dekretet af 7. oktober 2021 – har tillagt formanden for ARCOM beføjelse til at tilstille den person, der ikke overholder dette forbud, et påbud.

17. Sagsøgerne i hovedsagen har anfægtet disse påbud for tribunal judiciaire de Paris (retten i første instans i Paris) [12] og har samtidig i første og sidste instans anlagt søgsmål ved Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) med påstand om annullation af bestemmelserne i dekretet af 7. oktober 2021. Til støtte for søgsmålet har de bl.a. påberåbt sig en tilsidesættelse af EU-retten. De har fremsat det samme klagepunkt som formalitetsindsigelse i forhold til bestemmelserne i loven af 30. juli 2020. De to sager er blevet forenet med henblik på denne domstols afgørelse.

18. I stævningerne har sagsøgerne i hovedsagen bl.a. gjort gældende, at formålene med direktiv 2000/31 er blevet tilsidesat, for så vidt som bestemmelserne i dekretet af 7. oktober 2021 pålægger generelle og abstrakte foranstaltninger vedrørende en kategori af bestemte informationssamfundstjenester, som er beskrevet i generelle vendinger, og som finder anvendelse på alle tjenesteydere i denne kategori af tjenester.

19. Henset til formålet med og arten af denne tvist har flere foreninger fået tilladelse til at intervenere i hovedsagen, herunder »Les effronté-E-S«, der har gjort gældende, at de af sagsøgerne i hovedsagen fremsatte anbringender er ugrundede.

20. På denne baggrund har Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) For det første, skal strafferetlige bestemmelser, navnlig generelle og abstrakte bestemmelser, som fastsætter, at visse handlinger udgør en strafbar handling, som kan retsforfølges, anses for at henhøre under det »koordinerede område« i henhold til [direktiv 2000/31], når de kan anvendes på både den adfærd, der udvises af en leverandør af informationssamfundstjenester, og den adfærd, der udvises af enhver anden fysisk eller juridisk person, eller skal det, for så vidt som direktivet udelukkende har til formål at harmonisere visse retlige aspekter af disse tjenester uden at harmonisere det strafferetlige område som sådan og kun fastsætter krav til tjenester, lægges til grund, at sådanne strafferetlige bestemmelser ikke kan anses for at være krav til adgangen til og udøvelsen af aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester, som henhører under det »koordinerede område« i henhold til dette direktiv? [Falder navnlig] strafferetlige bestemmelser, som tager sigte på at sikre beskyttelsen af mindreårige, [...] ind under dette »koordinerede område«[?]

2) Skal det forhold, at [redaktører af] onlinekommunikationstjenester pålægges at installere anordninger, som har til formål at forhindre muligheden for, at mindreårige får adgang til det pornografiske indhold, som [de] udbreder, anses for at henhøre under det »koordinerede område« i henhold til direktiv [2000/31], som kun harmoniserer visse retlige aspekter af de pågældende tjenester, [skønt] denne forpligtelse[, selv om den] vedrører udøvelsen af aktiviteten som leverandører af informationssamfundstjenester, for så vidt som den angår leverandørens adfærd eller tjenestens kvalitet eller indhold, [...] hverken vedrører tjenesteydernes etablering, kommerciel[le] kommunikation, elektroniske kontrakter,

[12] – Det fremgår af Kommissionens bemærkninger, at denne ret har udsat sagen, idet den afventer udfaldet af proceduren for den forelæggende ret.

formidleransvar, adfærdskodekser, udenretslig bilæggelse af tvister [eller] klageadgang og samarbejde mellem medlemsstaterne, og dermed ikke angår nogen af de spørgsmål, der er omfattet af harmoniseringsbestemmelserne i direktivets kapitel II?

3) Såfremt de foregående spørgsmål besvares bekræftende, hvorledes skal de krav, der følger af direktiv [2000/31], og de krav, der følger af beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union, navnlig beskyttelsen af den menneskelige værdighed og barnets tarv som sikret ved artikel 1 og 24 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder [(herefter »chartret«)] og artikel 8 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder [13], da bringes i overensstemmelse, når den blotte iværksættelse af individuelle foranstaltninger [i forhold til en given tjenesteydelse] ikke synes at sikre en effektiv beskyttelse af disse rettigheder? Findes der et generelt princip i EU-retten, som bemyndiger medlemsstaterne til navnlig i hastetilfælde at træffe de foranstaltninger – herunder generelle og abstrakte foranstaltninger over for en bestemt kategori af tjenesteydere – som er nødvendige for at beskytte mindreårige mod trusler mod deres værdighed og integritet, ved om nødvendigt for så vidt angår tjenesteydere, der er omfattet af direktiv [2000/31], at fravige det i dette direktiv fastsatte princip om hjemlandstilsyn med disse tjenesteydere?«

B. Sag C-190/24

21. Selskabet Coyote System, der er etableret i Frankrig, leverer en tjenesteydelse, der i fransk ret opfylder kvalificeringen som »elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering« fastsat i færdselslovens artikel L. 130-11.

22. Denne bestemmelse giver den kompetente administrative myndighed mulighed for at forbyde operatørerne af denne type tjenesteydelser i en periode og inden for et afgrænset geografisk område at videreformidle budskaber fra deres brugere, som kan afsløre placeringen af kontroller med alkoholtest og test for euforiserende stoffer samt visse politioperationer, f.eks. mod personer, der er eftersøgt for alvorlige forbrydelser eller lovovertrædelser, eller fordi de er flygtet fra en psykiatrisk institution (herefter »det pågældende forbud mod videreformidling«). Dekretet af 19. april 2021 fastlagde ensartede betingelser for udøvelsen af denne beføjelse.

23. Coyote System har anlagt sag ved Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) med påstand om annullation af dette dekret. Til støtte for søgsmålet har dette selskab bl.a. påberåbt sig en tilsidesættelse af formålet med og artikel 15 i direktiv 2000/31. Selskabet har fremsat det samme klagepunkt som formalitetsindsigelse i forhold til færdselslovens artikel L. 130-11.

24. På denne baggrund har Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal forbuddet mod, at operatører af en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering gennem denne tjeneste videreformidler enhver meddelelse eller oplysning fra brugerne, som kan gøre det muligt for andre brugere at unddrage sig visse former for færdselskontrol, anses for at indgå i det »koordinerede område«, der er fastsat i direktiv [2000/31], når dette forbud ganske vist vedrører udøvelse af aktivitet som leverandør af informationssamfundstjenester, [for så vidt som] det omhandler tjenesteyderens adfærd,

13 – Undertegnet i Rom den 4.11.1950 (herefter »EMRK«).

tjenestens kvalitet eller dens indhold, men [hverken] vedrører tjenesteydernes etablering, kommerciel kommunikation, elektroniske kontrakter, formidleransvar, adfærdskodekser, udenretslig bilæggelse af tvister [eller] klageadgang [og] samarbejde mellem medlemsstaterne og således ikke vedrører et af de områder, der er omfattet af harmoniseringsbestemmelserne i direktivets kapitel II?

2) Er et forbud mod videreformidling, der bl.a. har til formål at forhindre, at personer, som er eftersøgt for forbrydelser eller lovovertrædelser, eller som udgør en trussel mod den offentlige orden eller sikkerhed, kan unddrage sig færdselskontrol, omfattet af de krav til udøvelse af aktivitet som leverandør af informationssamfundstjenester, som en medlemsstat ikke kan pålægge tjenesteydere fra en anden medlemsstat, selv om det i 26. betragtning til [direktiv 2000/31] præciseres, at direktivet ikke fratager medlemsstaterne muligheden for at anvende deres nationale strafferet og strafferetspleje, når de træffer efterforskningsforanstaltninger og andre foranstaltninger, der er nødvendige for afsløring og retsforfølgning af lovovertrædelser?

3) Skal artikel 15 i direktiv [2000/31], hvorefter tjenesteydere – ud over forpligtelser i særlige tilfælde – ikke må pålægges en generel overvågningsforpligtelse, fortolkes således, at [denne bestemmelse] er til hinder for anvendelsen af en ordning, som blot bestemmer, at det kan forbydes operatører af en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering lejlighedsvis at videreformidle visse kategorier af meddelelser eller oplysninger som led i denne tjeneste, uden at operatøren skal være bekendt med deres indhold?«

IV. Retsforhandlingerne for Domstolen

25. Sagerne C-190/24 og C-188/24 er blevet forenet med henblik på retsforhandlingernes skriftlige og mundtlige del og dommen. Der er blevet afholdt et fælles retsmøde den 24. marts 2025, hvorunder Webgroup og NKL Associates, Coyote System, Les effronté-E-S, den franske, den tjekkiske og den norske regering samt Europa-Kommissionen har fremsat bemærkninger.

V. Bedømmelse

26. De præjudicielle spørgsmål i nærværende sager vedrører bestemmelserne i direktiv 2000/31 og især ordningen fastsat i dette direktivs artikel 3 samt det centrale begreb i denne ordning, nemlig »koordineret område« som omhandlet i direktivets artikel 2, litra h).

27. Inden de præjudicielle spørgsmål undersøges, vil jeg indledningsvis knytte nogle bemærkninger til denne ordning (afdeling A). Jeg supplerer bemærkningerne med en behandling af den grænseoverskridende dimension ved procedurerne i hovedsagerne, der, som jeg vil påvise, ikke er uden relevans, henset til genstanden for disse præjudicielle spørgsmål (afdeling B). Jeg vil herefter præcisere rækkevidden af disse spørgsmål, inden jeg forklarer opbygningen af min analyse (afdeling C). Endelig undersøger jeg disse spørgsmål (afdeling D og E).

A. Ordningen fastsat ved artikel 3 i direktiv 2000/31

28. For det første påpeger jeg, at artikel 3 i direktiv 2000/31 alene tager sigte på leverandører af informationssamfundstjenester, og at den forelæggende ret har taget udgangspunkt i antagelsen om, at tjenesteydelser, der henhører under anvendelsesområdet for de pågældende nationale bestemmelser, hvis gyldighed anfægtes, udgør sådanne tjenesteydelser.

29. For det andet skal jeg erindre om, at den ordning, der er fastsat ved artikel 3 i direktiv 2000/31 – hvori begrebet »koordineret område« er centralt – alene spiller en rolle i grænseoverskridende situationer, hvor en leverandør af en informationssamfundstjeneste, der er etableret i en anden medlemsstat, kan stå over for foranstaltninger, der er vedtaget af en anden medlemsstat [14].

30. Artikel 3, stk. 1, i direktiv 2000/31 bestemmer nemlig, at hver medlemsstat påser, at de informationssamfundstjenester, som leveres af en tjenesteyder etableret på medlemsstatens territorium, er i overensstemmelse med de nationale bestemmelser, der finder anvendelse i denne medlemsstat inden for det koordinerede område. Denne artikels stk. 2 præciserer i øvrigt, at medlemsstaterne ikke af »grunde, der henhører under det koordinerede område«, må begrænse den frie udveksling af informationssamfundstjenester fra en anden medlemsstat. I henhold til dette direktivs artikel 3, stk. 4, kan en medlemsstat i forhold til en given informationssamfundstjeneste undtagelsesvist træffe foranstaltninger til afvigelse af princippet om den frie udveksling af informationssamfundstjenester under overholdelse af flere kumulative betingelser, der er fastsat i nævnte direktivs artikel 3, stk. 4, litra a) (materielle betingelser) og artikel 3, stk. 4, litra b) (proceduremæssige betingelser).

31. Selv om formuleringen »af grunde, der henhører under det koordinerede område« i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2000/31 kan give anledning til fortolkningstvivl, fremgår det af retspraksis, at dette direktiv er baseret på anvendelsen af princippet om hjemlandstilsyn og princippet om gensidig anerkendelse. Inden for rammerne af det koordinerede område, der er defineret i nævnte direktivs artikel 2, litra h), er informationssamfundstjenester således kun reguleret i den medlemsstat, på hvis område leverandørerne af disse tjenester er etableret [15].

B. Tvisterne i hovedsagernes grænseoverskridende dimension

32. Nærværende sager vedrører bl.a. fortolkningen af artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31, hvori begrebet »koordineret område« defineres. Som jeg allerede har anført [16], spiller den ordning, der er fastsat i dette direktivs artikel 3 – hvori det centrale begreb er »koordineret område« – i denne henseende alene en rolle i grænseoverskridende situationer.

33. I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren i hovedsagen i sag C-190/24, Coyote System, etableret sig i Frankrig, og den præjudicielle forelæggelse hidrører fra en fransk retsinstans. Det er således umiddelbart berettiget at spørge, om besvarelsen af de præjudicielle spørgsmål om det koordinerede område er relevante med henblik på den tilhørende procedure i hovedsagen.

[14] – Jf. i denne retning dom af 3.12.2020, Star Taxi App (C-62/19, EU:C:2020:980, præmis 72), og af 27.4.2023, Viagogo (C-70/22, EU:C:2023:350, præmis 25-28),

[15] – Jf. i denne retning dom af 9.11.2023, Google Ireland m.fl. (C-376/22, herefter »dommen i sagen Google Ireland m.fl.«, EU:C:2023:835, præmis 42), og af 30.5.2024, Airbnb Ireland og Amazon Services Europe (C-662/22 og C-667/22, EU:C:2024:432, præmis 55).

[16] – Jf. punkt 29 ff. i nærværende forslag til afgørelse.

34. Det skal i denne forbindelse erindres, at Coyote System ikke har anlagt sag ved Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) som led i en administrativ procedure, der vedrører dette selskab umiddelbart, men et selvstændigt søgsmål med påstand om annullation på grund af overskridelse af beføjelser, ligesom sagsøgerne i hovedsagen i sag C-188/24. Det er i retsmødet endvidere blevet bekræftet, at Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) i denne procedure foretager en abstrakt kontrol af de anfægtede bestemmelsers lovlighed. De særlige egenskaber ved Coyote System ses følgelig hverken at begrænse de klagepunkter, som dette selskab kan fremføre som led i sit søgsmål ved Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager), eller denne domstols kompetence. Det følger heraf, at de præjudicielle spørgsmål i sag C-190/24 er relevante med henblik på den tilhørende procedure i hovedsagen, og at de skal besvares.

C. Indledende bemærkninger om de præjudicielle spørgsmål

1. De omhandlede nationale foranstaltninger

35. De præjudicielle spørgsmål i nærværende sager vedrører nationale foranstaltninger, som Den Franske Republik ligeledes påtænker at pålægge leverandører af informationssamfundstjenester etableret i andre medlemsstater.

36. Hvad angår sag C-188/24 vedrører de omhandlede foranstaltninger forpligtelsen for redaktører af onlinekommunikationstjenester til at gennemføre tekniske anordninger for at forhindre, at mindreårige kan få adgang til det pornografiske indhold, som de formidler (herefter »den pågældende forpligtelse«).

37. Ved de nationale bestemmelser, der er anfægtet i hovedsagen, tillægges den kompetente myndighed beføjelse til at tilstille redaktøren af en onlinekommunikationstjeneste et påbud om at træffe foranstaltninger til at hindre mindreåriges adgang til indhold af pornografisk karakter [17]. Den i de præjudicielle spørgsmål omhandlede forpligtelse følger imidlertid ikke af et sådant påbud, men af de generelle og abstrakte bestemmelser med strafferetlige sanktioner for at give mindreårige adgang til indhold af pornografisk karakter alene på baggrund af en erklæring om alder [18].

38. Den forelæggende ret har nemlig præciseret, at sagsøgerne i hovedsagen har gjort gældende, at de anfægtede bestemmelser ikke blot fastlægger en procedure, som gør det muligt for en forvaltningsmyndighed at pålægge en tjenesteyder at bringe en overtrædelse til ophør, men også har den virkning, at tjenesteydere, som er etableret i andre medlemsstater – henset til indholdet

[17] – En kompetent myndigheds beføjelse til at udstede et sådant påbud var fastsat i artikel 23 i loven af 30. juli 2020. Jeg skal erindre om, at denne artikel i 2024 blev erstattet af de nye artikler 10-1 og 10-2 i loi n° 2004-575 du 21 juin 2004 pour la confiance dans l'économie numérique (lov 2004-575 af 21.6.2004 om tillid i den digitale økonomi) (JORF nr. 0143 af 22.6.2004), og at sidstnævnte bestemmelse nu gennemfører de procedurer om fravigelse, der er fastsat i artikel 3, stk. 4, litra a) og b), eller artikel 3, stk. 5, i direktiv 2000/31.

[18] – De præjudicielle spørgsmål vedrører således ikke de individuelle foranstaltninger, som træffes i henhold til generelle og abstrakte bestemmelser, og opfylder ikke bestemmelserne i artikel 3, stk. 4 og 5, i direktiv 2000/31, men vedrører generelle og abstrakte bestemmelser i egentlig forstand, der som sådan anvendes på leverandører af informationssamfundstjenester.

af den strafbare handling, som er præciseret ved tilføjelsen af bestemmelser til straffelovens artikel 227-24 ved artikel 22 i loven af 30. juli 2020 – tvinges til at installere tekniske anordninger, som blokerer mindreåriges adgang til det indhold, de udbreder [19].

39. Hvad angår sag C-190/24 vedrører de omhandlede nationale foranstaltninger det forbud mod videreformidling, som meddeles operatører af en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste mod, som de sædvanligvis ville gøre under denne tjenestes normale funktionsmåde, at videreformidle beskeder og indikationer fra tjenestens brugere.

2. De præjudicielle spørgsmål og opbygningen af analysen

40. De præjudicielle spørgsmål i de to sager overlapper delvist hinanden og vedrører de samme problemstillinger.

41. Med det første spørgsmål i sag C-188/24 og det andet spørgsmål i sag C-190/24 ønskes det oplyst, om de omhandlede nationale foranstaltninger henhører under det koordinerede område som omhandlet i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31, selv om disse foranstaltninger ikke angår nogen af de områder, der er reguleret ved harmoniseringsbestemmelserne i dette direktivs kapitel II og III.

42. Desuden ønskes det med andet spørgsmål i sag C-188/24 og det første spørgsmål i sag C-190/24 fastlagt, om de omhandlede nationale foranstaltninger er udelukket fra det koordinerede område, eftersom de udgør henholdsvis en logisk følge af generelle og abstrakte bestemmelser i den nationale strafferet og en nødvendig foranstaltning for at sikre færdselskontrollernes effektivitet.

43. Det tredje spørgsmål i disse sager rejser derimod særskilte problemstillinger. Det tredje spørgsmål i sag C-188/24 vedrører nemlig foreningen af kravene i direktiv 2000/31 med de krav, der følger af beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union. Hvad angår det tredje spørgsmål i sag C-190/24 vedrører det fortolkningen af dette direktivs artikel 15, og det ønskes hermed oplyst, om det forbud mod at pålægge en generel overvågningsforpligtelse, som er fastsat i denne bestemmelse, er til hinder for anvendelsen af det pågældende forbud mod videreformidling.

44. Henset til forskellene mellem sagerne C-188/24 og C-190/24 og for at lette læsningen af dette forslag til afgørelse undersøger jeg hver sag og de heri forelagte spørgsmål separat.

D. Sag C-188/24

45. Min analyse af de retlige problemstillinger, der er rejst i sag C-188/24, kræver, at rækkefølgen af de af den forelæggende ret forelagte spørgsmål ændres.

[19] – I denne henseende har Kommissionen i retsmødet gjort gældende, at spørgsmålet om, hvorvidt artikel 22 i loven af 30. juli 2020 er forenelig med direktiv 2000/31, ikke er bestridt i hovedsagen. Ifølge Kommissionen har den forelæggende ret nemlig ud over dekretet af 7. oktober 2021 alene undersøgt denne lovs artikel 23 ud fra denne bestemmelses forenelighed med EU-retten. Denne angivelse kan antyde, at Domstolens analyse ikke skal fokusere på en forpligtelse, der er en logisk følge af de generelle og abstrakte strafferetlige bestemmelser, men på det påbud, som den kompetente myndighed kan pålægge redaktøren af en onlinekommunikationstjeneste. Det følger imidlertid af især det tredje spørgsmål i denne sag, at den forelæggende ret tager sigte på denne forpligtelse.

46. Indledningsvis undersøger jeg problemstillingen om forbindelsen mellem omfanget af det koordinerede område og den harmonisering, der ved direktiv 2000/31 er foretaget på EU-plan, idet jeg ligeledes efterprøver, om den pågældende forpligtelse udgør et krav, der umiddelbart henhører under det koordinerede område (det andet spørgsmål). Jeg behandler derefter forbindelsen mellem dette område og det strafferetlige område (det første spørgsmål). Endelig undersøger jeg, om den pågældende forpligtelse – hvis det antages, at dette direktiv er til hinder for, at denne forpligtelse pålægges tjenesteydere etableret i andre medlemsstater – alligevel kan anvendes på sidstnævnte gennem de grundlæggende rettigheder (det tredje spørgsmål).

1. Det andet spørgsmål

a) Det præjudicielle spørgsmåls rækkevidde

47. Med det andet spørgsmål ønskes det nærmere bestemt oplyst, om det koordinerede område som defineret i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31 omfatter den forpligtelse, der påhviler redaktører af onlinekommunikationstjenester, til at indføre tekniske anordninger for at forhindre, at mindreårige kan få adgang til det pornografiske indhold, de udsender, selv om denne forpligtelse ikke angår nogen af de områder, som er reguleret af harmoniseringsbestemmelserne i dette direktivs kapitel II og III.

48. Jeg skal indledningsvis påpege, at selv om dette spørgsmål er rejst med henvisning til kapitel II i direktiv 2000/31, er de i spørgsmålet omhandlede områder ikke kun reguleret ved dette kapitel, men ligeledes ved kapitel III. Tjenesteydernes etablering (artikel 4), kommerciel kommunikation (artikel 6-8), kontrakter, der er indgået elektronisk (artikel 9-11), ordningen med formidleransvar for tjenesteydere (artikel 12-15), adfærdskodekser (artikel 16), udenretslig bilæggelse af tvister (artikel 17), søgsmålsadgang (artikel 18) og samarbejde mellem medlemsstaterne (artikel 19) er nemlig reguleret i dette direktivs kapitel II og III, som omfatter henholdsvis direktivets artikel 4-15 og 16-20.

49. Hvad angår undersøgelsen af dette spørgsmål skal det først præciseres, om det koordinerede område omfatter de områder, der er reguleret af harmoniseringsbestemmelserne i kapitel II og III i direktiv 2000/31, og i bekræftende fald dernæst undersøges, om den omhandlede nationale foranstaltning henhører under det koordinerede område.

50. For det første har den forelæggende ret taget udgangspunkt i den forudsætning, at denne nationale foranstaltning ikke vedrører aspekter, der er harmoniseret ved kapitel II og III i direktiv 2000/31. Det skal fastslås, at dette er ubestridt.

51. For det andet fremgår det af formuleringen af det dette spørgsmål, at den forelæggende ret ligeledes har taget udgangspunkt i den forudsætning, at den omhandlede nationale foranstaltning med forbehold af svaret på spørgsmålet om, hvorvidt det koordinerede område er begrænset til de i kapitel II og III i direktiv 2000/31 omhandlede områder, henhører under det koordinerede område som et krav til at udøve aktivitet som leverandør af en informationssamfundstjeneste. Jeg er af den opfattelse, at det forholder sig således. For fuldstændighedens skyld, og eftersom flere parter har bestridt denne forudsætning, vil jeg imidlertid efterprøve, om denne foranstaltning udgør et sådant krav.

b) Omfanget af det koordinerede område og den ved direktiv 2000/31 gennemførte harmonisering

52. Den franske regering har i sine skriftlige indlæg gjort gældende, at direktiv 2000/31 fastlægger en forbindelse mellem det koordinerede område og det område, som harmoniseres ved dette direktiv. Denne regering har gjort gældende, at de generelle bestemmelser i denne afledte retsakts indledning principielt tager sigte på at præcisere indholdet af denne retsakts væsentlige del. De generelle bestemmelser skal således forstås i forhold til den øvrige del af denne afledte retsakt. Det følger heraf, at alene nationale bestemmelser, der er vedtaget med henblik på at gennemføre dette direktivs kapitel II og III i national ret, skal være »koordineret« i overensstemmelse med direktivets artikel 3.

53. Intet i direktiv 2000/31 gør det muligt at fastslå, at omfanget af det koordinerede område er begrænset til de områder, der er reguleret ved harmoniseringsbestemmelserne i dette direktivs kapitel II og III.

54. I første række har direktiv 2000/31 ifølge dette direktivs artikel 1, stk. 1, tværtimod til formål at bidrage til et velfungerende indre marked ved at sikre fri bevægelighed for informationssamfundstjenester mellem medlemsstaterne. Ved dette direktivs artikel 1, stk. 2, foretages der, i det omfang det er nødvendigt for at nå dette mål, en tilnærmelse af visse nationale bestemmelser om informationssamfundstjenester, som ud over de spørgsmål, der er reguleret ved nævnte direktivs kapitel II og III, vedrører det indre marked.

55. I sidstnævnte forbindelse skal det erindres, at logikken bag ordningen med det indre marked for informationssamfundstjenester fastsat i artikel 3 i direktiv 2000/31 adskiller sig fra logikken bag bestemmelserne i dette direktivs kapitel II og III. Denne ordning har nemlig i det væsentlige til formål i princippet at underlægge informationssamfundstjenester retssystemet i den medlemsstat, hvor tjenesteyderen er etableret [20], mens disse bestemmelser tager sigte på at harmonisere visse særlige aspekter ved elektronisk handel.

56. Hvad vigtigere er, har den ved artikel 3 i direktiv 2000/31 fastsatte ordning først og fremmest interesse, hvis der ikke findes harmoniseringsbestemmelser, når en medlemsstat ønsker at pålægge en tjenesteyder, som er etableret i en anden medlemsstat, nationale bestemmelser, der ikke svarer til dem, som denne anden medlemsstat har vedtaget.

57. Som jeg allerede har præciseret [21], hviler denne ordning på anvendelsen af princippet om hjemlandstilsyn og princippet om gensidig anerkendelse, således at informationssamfundstjenester inden for rammerne af det koordinerede område, der er defineret i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31, kun er reguleret i den medlemsstat, på hvis område leverandørerne af disse tjenester er etableret [22].

58. For det første påhviler det følgelig hver medlemsstat som oprindelsesmedlemsstat for informationssamfundstjenester at regulere disse tjenester og i denne egenskab at beskytte de almene hensyn, der er nævnt i artikel 3, stk. 4, litra a), nr. i), i direktiv 2000/31. En oprindelsesmedlemsstat kan pålægge leverandører af informationssamfundstjenester forpligtelser for at sikre gennemførelsen af disse mål. For det andet tilkommer det i

[20] – Jf. i denne retning dom af 25.10.2011, eDate Advertising m.fl. (C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685, præmis 57).

[21] – Jf. punkt 31 i dette forslag til afgørelse.

[22] – Jf. i denne retning dommen i sagen Google Ireland m.fl., præmis 42, og dom af 30.5.2024, Airbnb Ireland og Amazon Services Europe (C-662/22 og C-667/22, EU:C:2024:432, præmis 55).

overensstemmelse med princippet om gensidig anerkendelse hver medlemsstat som bestemmelsesmedlemsstat for informationssamfundstjenester ikke at begrænse den frie bevægelighed for disse tjenester ved at kræve overholdelse af yderligere forpligtelser inden for det koordinerede område, som den har vedtaget [23].

59. For at sikre den effektive virkning af den ordning, der er fastsat i artikel 3 i direktiv 2000/31, og gøre det muligt at gennemføre denne fuldt ud og i overensstemmelse med formålet hermed [24] kan omfanget af det koordinerede område følgelig ikke begrænses til de områder, der er reguleret ved harmoniseringsbestemmelserne i dette direktivs kapitel II og III [25].

60. I anden række lægges der ved artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31 vægt på den omstændighed, at det koordinerede område omfatter de krav, der er fastsat i medlemsstaternes retssystemer for leverandører af informationssamfundstjenester eller for informationssamfundstjenester. Denne formulering er tilstrækkelig bred til ligeledes at omfatte rent nationale bestemmelser, der ikke udspringer af EU-retten. Formuleringen adskiller sig endvidere fra den i dette direktivs artikel 7 anvendte, som hvad angår uopfordret kommerciel kommunikation henviser til kravene i EU-retten [26].

61. I tredje række præciseres det i 21. betragtning til direktiv 2000/31, at direktivet »ikke [berører] fremtidig fællesskabsharmonisering af informationssamfundstjenester og fremtidig lovgivning, der vedtages på nationalt plan i overensstemmelse med fællesskabsretten«. Denne præcisering er et indicium for, at det koordinerede område på nuværende tidspunkt ligeledes omfatter de på nationalt plan fastsatte krav, som ikke udspringer af den harmoniserede EU-ret.

62. I fjerde række bestemmer artikel 3, stk. 3, i direktiv 2000/31, at den ordning, der er fastsat i denne artikel, ikke finder anvendelse på de områder, der er nævnt i bilaget til dette direktiv, og som henhører under andre EU-retsakter eller obligationsretten i medlemsstaterne. Hvis det koordinerede område var begrænset til de områder, der er reguleret af dette direktivs kapitel II og III, ville det ikke være nødvendigt at udelukke de tilfælde, der er reguleret af andre EU-retsakter end nævnte direktiv eller dem, der henhører under obligationsretten, fra anvendelsesområdet for denne ordning. Disse tilfælde er nemlig ikke genstand for den harmonisering, der er foretaget ved kapitel II og III, og henhører således ikke under det koordinerede område.

63. I femte række understøttes denne fortolkning endelig af Domstolens praksis, som Coyote System med føje har anført. For at afgøre, om en national lovgivning henhører under det koordinerede område som omhandlet i direktiv 2000/31, efterprøver Domstolen nemlig blot, om det er omfattet af området for definitionen af dette område i dette direktivs artikel 2, litra h). Domstolen efterprøver derimod ikke, om de pågældende foranstaltninger henhører under et af de områder, der er reguleret ved nævnte direktivs kapitel II og III [27].

[23] – Jf. i denne retning dommen i sagen Google Ireland m.fl., præmis 43 og 44, og dom af 30.5.2024, Airbnb Ireland og Amazon Services Europe (C-662/22 og C-667/22, EU:C:2024:432, præmis 56 og 57).

[24] – Jf. 22. betragtning til direktiv 2000/31: »[...] for effektivt at sikre den frie udveksling af tjenesteydelser og for at skabe retssikkerhed for tjenesteyderne og -modtagerne [...]«

[25] – Jf. i denne retning dom af 25.10.2011, eDate Advertising m.fl. (C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685, præmis 57). Jf. ligeledes E. Crabit »La directive sur le commerce électronique: le projet »Méditerranée««, Revue du droit de l'Union européenne, 2000, nr. 4, s. 767.

[26] – Artikel 7, stk. 1, i direktiv 2000/31 bestemmer, at »[u]d over andre krav, som er fastlagt i fællesskabsretten, sikrer medlemsstater, som tillader uopfordret kommerciel kommunikation via elektronisk post, at sådan kommerciel kommunikation fra en tjenesteyder, der er etableret på deres område, klart og utvetydigt er angivet som sådan, når modtageren modtager den«.

[27] – Jf. dom af 19.12.2019, Airbnb Ireland (C-390/18, EU:C:2019:1112, præmis 82), af 1.10.2020, A (Reklame og onlinesalg af lægemidler) (C-649/18, EU:C:2020:764, præmis 87 og 88), og af 30.5.2024, Airbnb Ireland og Amazon Services Europe (C-662/22 og C-667/22, EU:C:2024:432, præmis 64).

64. Det skal følgelig konstateres, at det koordinerede område som defineret i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31 også omfatter de krav, som angår udøvelsen af aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester, når disse krav ikke vedrører de områder, der er reguleret af harmoniseringsbestemmelserne i dette direktivs kapitel II og III.

65. Det skal herefter specifikt undersøges, om den omhandlede nationale foranstaltning henhører under det koordinerede område som omhandlet i direktiv 2000/31. Jeg fremhæver, at denne undersøgelse ser bort fra spørgsmålet om, hvorvidt denne foranstaltning er udelukket fra det koordinerede område, fordi den henhører under strafferetten: Denne problemstilling er genstand for denne sags første spørgsmål, som jeg undersøger senere i dette forslag til afgørelse.

66. På denne baggrund skal der gives nogle præciseringer om begrebet »koordineret område« som omhandlet i direktiv 2000/31.

c) Kravene inden for det koordinerede område

67. I artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31 defineres begrebet »koordineret område« som »de krav, der i medlemsstaterne[s] retssystemer er fastsat for leverandører af informationssamfundstjenester eller for informationssamfundstjenester, uanset om de er generelle eller specifikt fastsat for disse«.

68. Dette direktivs artikel 2, litra h), nr. i), fastsætter endvidere, at det koordinerede område vedrører krav, som tjenesteyderen skal opfylde, og som vedrører adgangen til aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester og udøvelsen heraf. Det præciseres i denne bestemmelse, at kravene til udøvelse bl.a. vedrører krav til kvaliteten eller indholdet af tjenesten.

69. Det følger i øvrigt af retspraksis, at kravene inden for det koordinerede område har til formål at angive, hvorledes aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester skal udføres, for at den kan udøves lovligt [28]. Uanset arten af det ansvar, man kan ifalde som følge af en tilsidesættelse af sådanne forpligtelser (civilt, administrativt, strafferetligt osv.), er formålet med disse forpligtelser af afgørende betydning. Et krav som omhandlet i direktiv 2000/31 skal nemlig alligevel vedrøre adgang til aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester eller udøvelsen af denne aktivitet.

70. Artikel 2, litra h), nr. ii), i direktiv 2000/31 bestemmer, at det koordinerede område ikke omfatter krav som f.eks. dem, der finder anvendelse på levering af varer eller tjenesteydelser, som ikke ydes elektronisk. Det er korrekt, at der i denne bestemmelse anvendes en åben formulering (»som f.eks.«). EU-lovgivers hensigt med disse begrænsninger af omfanget af det koordinerede område fremgår imidlertid tydeligt af 21. betragtning til dette direktiv. Som det præciseres i denne betragtning [29], omfatter det koordinerede område nemlig ikke krav til onlineaktiviteter.

[28] – Jf. dom af 30.5.2024, Airbnb Ireland og Amazon Services Europe (C-662/22 og C-667/22, EU:C:2024:432, præmis 62). Jf. i denne retning ligeledes mit forslag til afgørelse Airbnb Ireland m.fl. (C-662/22 – C-667/22, EU:C:2024:18, punkt 155 og 158).

[29] – Det anføres i 21. betragtning til direktiv 2000/31, at direktivet »ikke [berører] fremtidig fællesskabsharmonisering af informationssamfundstjenester og fremtidig lovgivning, der vedtages på nationalt plan i overensstemmelse med fællesskabsretten; det koordinerede område omfatter kun krav til onlineaktiviteter som f.eks. onlineinformation, onlinereklame, onlineshopping og onlineindgåelse af kontrakter og vedrører ikke medlemsstaternes lovbestemte krav til varer som f.eks. sikkerhedskrav, mærkningskrav eller produktansvar eller medlemsstaternes krav til levering eller transport af varer, herunder distribution af lægemidler; det koordinerede område omfatter ikke offentlige myndigheders udøvelse af forkøbsret til visse varer som f.eks. kunstværker«.

71. Det er i lyset af disse betragtninger, at det skal efterprøves, om en forpligtelse som den, der er fastsat ved de omhandlede nationale foranstaltninger, udgør et krav til udøvelsen af aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester.

d) Forpligtelsen til at indføre de pågældende tekniske anordninger

72. For at efterprøve, om den forpligtelse, der påhviler redaktører af onlinekommunikationstjenester til at indføre tekniske anordninger, henhører under det koordinerede område, skal det afgøres, om denne forpligtelse vedrører adgangen til at udøve aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester eller udøvelsen af denne aktivitet.

73. Domstolen har allerede haft lejlighed til at behandle spørgsmålet om, hvorvidt en national lovgivning, som pålægger apoteker, der sælger lægemidler online, at lade et sundhedsspørgeskema indgå i forbindelse med bestillingsprocessen, henhørte under det koordinerede område som omhandlet i direktiv 2000/31. Denne lovgivning gjorde godkendelsen af den første bestilling af lægemidler, som en patient foretog via et apoteks websted, betinget af, at der først udfyldtes et sundhedsspørgeskema online [30].

74. I nævnte dom henviste Domstolen til artikel 2, litra h), nr. i), i direktiv 2000/31, hvoraf fremgår, at »det koordinerede område« omfatter de krav, der er forbundet med udøvelsen af aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester som f.eks. krav til indholdet af tjenesten, herunder krav, som gælder i forbindelse med kontrakter, og besvarede dette spørgsmål bekræftende [31].

75. Domstolen fastslog nemlig, at den i hovedsagen omhandlede foranstaltning regulerede de betingelser, hvorunder der kunne indgås aftale om onlinesalg af ikke-receptpligtige lægemidler, og den måde, hvorpå apotekerens salgs- og rådgivningsaktiviteter skulle udøves online [32]. Jeg udleder heraf, at en national foranstaltning, hvorved en leverandør af informationssamfundstjenester pålægges en forpligtelse til at fastlægge specifikke vilkår for adgangen til sin tjeneste eller for anvendelsen heraf, udgør et krav, der vedrører denne tjenestes indhold. En sådan foranstaltning fastlægger nemlig den måde, hvorpå tjenesteyderens aktivitet skal udøves i et onlinemiljø i forhold til brugerne af vedkommendes tjeneste.

76. Henset til disse præciseringer i retspraksis skal det konkluderes, at den omhandlede nationale foranstaltning regulerer indholdet af den tjeneste, der er tilgængelig for brugerne, eftersom denne foranstaltning forpligter tjenesteyderen til at indføre tekniske anordninger, som brugeren møder. Denne foranstaltning fastlægger således, hvorledes tjenesteyderen skal udøve sin aktivitet.

77. En kompetent administrativ myndighed kan i øvrigt tilstille en tjenesteyder, som ikke har indført passende tekniske anordninger, et påbud, og den manglende overholdelse af dette påbud kan føre til fjernelse af adgangen til de pågældende sider samt sletning af disse. Tjenesteyderen skal således opfylde forpligtelsen til at indføre anordninger, der blokerer mindreåriges adgang, for lovligt at kunne udøve aktiviteten som leverandør af onlinekommunikationstjenester.

[30] – Jf. i denne retning dom af 1.10.2020, A (Reklame for og onlinesalg af lægemidler) (C-649/18, EU:C:2020:764, præmis 86).

[31] – Jf. i denne retning dom af 1.10.2020, A (Reklame for og onlinesalg af lægemidler) (C-649/18, EU:C:2020:764, præmis 87).

[32] – Jf. i denne retning dom af 1.10.2020, A (Reklame for og onlinesalg af lægemidler) (C-649/18, EU:C:2020:764, præmis 88).

78. Henset til ovenstående betragtninger og dem, der fremgår af punkt 64 i dette forslag til afgørelse, foreslår jeg, at det andet spørgsmål besvares med, at det koordinerede område som defineret i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31 omfatter den forpligtelse, der påhviler redaktører af onlinekommunikationstjenester, til at indføre tekniske anordninger for at forhindre, at mindreårige kan få adgang til pornografisk indhold, selv om denne forpligtelse ikke angår nogen af de områder, som er reguleret af harmoniseringsbestemmelserne i dette direktivs kapitel II og III.

2. Det første spørgsmål

a) Det første spørgsmåls rækkevidde

79. Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forpligtelsen til at indføre tekniske anordninger for at forhindre, at mindreårige kan få adgang til pornografisk indhold, er udelukket fra det koordinerede område som omhandlet i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31, eftersom denne forpligtelse er en logisk følge af de generelle og abstrakte strafferetlige bestemmelser, som identificerer visse handlinger som straffelovsovertrædelser, der kan retsforfølges, og finder anvendelse på enhver fysisk eller juridisk person uden forskel.

80. Der skal foretages en undersøgelse af flere afgørende forhold for at afgøre, om den pågældende forpligtelse er udelukket fra det koordinerede område, nemlig for det første den generelle og abstrakte karakter af de nationale bestemmelser, der finder anvendelse på enhver fysisk eller juridisk person uden forskel, for det andet de bestemmelser i direktiv 2000/31, der fastlægger rammerne på dette område, og for det tredje retsgrundlaget for dette direktiv. Jeg supplerer betragtningerne om disse forhold med betragtninger om nævnte direktivs artikel 3, stk. 4.

b) De nationale bestemmelsers generelle og abstrakte karakter

81. Den forelæggende ret har henledt Domstolens opmærksomhed på den omstændighed, at den pågældende forpligtelse følger af bestemmelser af generel og abstrakt karakter, som kan finde anvendelse på adfærd udvist af en leverandør af en informationssamfundstjeneste såvel som på enhver anden fysisk eller juridisk persons adfærd.

82. I denne henseende definerer artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31 »koordineret område« som de krav, der finder anvendelse på leverandører af informationssamfundstjenester eller på disse tjenester, uanset om de er generelle eller specifikt fastsat for disse. Hvad angår kvalificeringen som krav er det derfor uden betydning, at en national bestemmelses anvendelsesområde ratione personae ikke er begrænset til leverandører af informationssamfundstjenester. Når dette er sagt, skal jeg fremhæve, at et krav fastsat i national lovgivning kun henhører under det koordinerede område, for så vidt som dette krav finder anvendelse på leverandører af informationssamfundstjenester.

83. For fuldstændighedens skal jeg påpege, at den omstændighed, at udsendelsen af pornografiske billeder, der kan ses af en mindreårig, blev forbudt, før onlinetjenester fandtes, ikke indebærer, at den pågældende forpligtelse er udelukket fra det koordinerede område. Med forbehold for visse undtagelser fastsat i direktiv 2000/31 henhører enhver national foranstaltning, der vedrører adgangen til eller udøvelsen af aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester,

nemlig under det koordinerede område. I denne henseende har Domstolen allerede præciseret, at EU-lovgiver ikke har fastsat nogen undtagelsesbestemmelse, der tillader medlemsstaterne at opretholde foranstaltninger, der var gældende forud for dette direktiv, og som vil kunne begrænse den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester, uden at overholde de betingelser, der er fastsat herfor i nævnte direktiv [33]. Sådanne foranstaltninger henhører således rent faktisk under det koordinerede område.

84. Den omstændighed, at den pågældende forpligtelse følger af bestemmelser, der finder anvendelse på »enhver fysisk eller juridisk person«, kan således ikke udelukke denne forpligtelse fra det koordinerede område. Jeg vil nu foretage en undersøgelse af de forhold, som danner rammerne om det koordinerede område.

c) Rammerne for det koordinerede område

85. Rammerne for det koordinerede område er afgrænset af flere elementer i direktiv 2000/31.

86. Jeg skal påpege, at omfanget af det koordinerede område er underlagt anvendelsesområdet for selve direktiv 2000/31 (artikel 1, stk. 5) og på den ene side er positivt defineret ved definitionen af begrebet »koordineret område« [artikel 2, litra h), nr. i)], og på den anden side negativt ved de udelukkelser, der er udtrykkeligt fastsat i dette direktiv [artikel 2, litra h), nr. ii)]. Endelig er anvendelsesområdet for den ordning, der er fastsat i nævnte direktivs artikel 3, afgrænset ved denne artikels stk. 3 og det bilag, hvortil denne henviser.

87. Jeg undersøger disse forskellige elementer med henblik på at afgøre, om strafferetlige bestemmelser er udelukket fra det koordinerede område.

88. For det første præciseres det i artikel 1, stk. 5, i direktiv 2000/31, at dette direktiv ikke finder anvendelse på beskatningsområdet eller på visse specifikke spørgsmål og aktiviteter. EU-lovgiver tilsigtede således ikke at underkaste dette område og disse spørgsmål dette direktiv eller den i direktivets artikel 3 fastsatte ordning [34]. Denne bestemmelse omtaler imidlertid ikke strafferetten blandt de områder og spørgsmål, der er udelukket fra nævnte direktivs anvendelsesområde.

89. For det andet præciserer artikel 2, litra h), nr. ii), i direktiv 2000/31, at det koordinerede område ikke omfatter krav som f.eks. dem, der finder anvendelse på levering af varer eller tjenesteydelser, som ikke ydes elektronisk. Selv om der i denne bestemmelse anvendes en åben formulering (»som f.eks.«), fremgår det af 21. bestemmelse i dette direktiv, at EU-lovgiver tilsigtede at udelukke krav, som ikke vedrører onlineaktiviteter, fra det koordinerede område [35]. Krav, der vedrører onlinekomponenten i aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester, er i henhold til nævnte direktivs artikel 2, litra h), nr. ii), dermed ikke udelukkede fra det koordinerede område, alene fordi de udspringer af det strafferetlige område.

[33] – Jf. i denne retning dom af 19.12.2019, Airbnb Ireland (C-390/18, EU:C:2019:1112, præmis 87).

[34] – Det kan i teorien anføres, at omfanget af det koordinerede område er videre end anvendelsesområdet for direktiv 2000/31, som dette er afgrænset ved dette direktivs artikel 1, stk. 5. Domstolen forkastede imidlertid en sådan fortolkning i dom af 2.12.2010, Ker-Optika (C-108/09, EU:C:2010:725, præmis 27 og 28), og forkastede ligeledes implicit denne fortolkning i dom af 27.4.2022, Airbnb Ireland (C-674/20, EU:C:2022:303, præmis 35 og 49). Hvis nævnte direktiv ikke finder anvendelse på et område, kan den ordning, der er fastsat i direktivets artikel 3, nemlig ikke påvirke anvendeligheden af de regler, der henhører under dette område, på grænseoverskridende situationer.

[35] – Jf. punkt 70 i dette forslag til afgørelse.

90. For det tredje er strafferetten endelig ikke omtalt i den liste over tilfælde, hvorpå ordningen fastsat i artikel 3 i direktiv 2000/31 ikke finder anvendelse, i overensstemmelse med denne artikels stk. 3[36]. Det skal desuden fremhæves, at dette stykke, for så vidt som der heri fastsættes en undtagelse til hovedreglen i denne artikel, skal fortolkes snævert[37].

91. Der er følgelig intet i de bestemmelser i direktiv 2000/31, der afgrænser rammerne for det koordinerede område, som gør det muligt at konkludere, at foranstaltninger, som henhører under en medlemsstats strafferet, er udelukket fra dette område.

d) Retsgrundlaget for direktiv 2000/31 og strafferetten

92. I sine skriftlige indlæg har den franske regering gjort gældende, at direktiv 2000/31 blev vedtaget i henhold til bl.a. artikel 95 EF (hvis ordlyd er gengivet i artikel 114 TEUF[38]), der ikke vedrører medlemsstaternes strafferet, og på et tidspunkt, hvor EU-lovgiver endnu ikke havde kompetence til at vedtage et direktiv, som havde strafferetligt formål, eller som påvirkede medlemsstaternes strafferet. Anvendelsen af dette direktivs artikel 3 på strafferetlige bestemmelser vil ifølge denne regering bevirke, at der som lovgivning, der finder anvendelse, og som myndigheder, der har kompetence til at forfølge straffelovsovertrædelser, udpeges lovgivningen og myndighederne i én medlemsstat, hvilket udgør en harmonisering af strafferetten, som er forbudt ved ottende betragtning til nævnte direktiv.

93. Den franske regering har i øvrigt gjort gældende, at såfremt der anlægges en uforholdsmæssigt bred fortolkning af det koordinerede område som omhandlet i direktiv 2000/31, således at dette omfatter strafferetten, vil det udgøre en tilsidesættelse af princippet om strafferettens territorialitet. En sådan definition vil føre til en harmonisering af kompetencerne på det strafferetlige område og af strafferetsplejen, som savner grundlag i lyset af EU-rettens nuværende udviklingstrin, samt en farlig afbrydelse af forholdet mellem den ordning, der finder anvendelse på bekæmpelsen af forbrydelser og lovovertrædelser, alt efter om de begås online eller ej.

94. Det er i denne henseende ganske vist korrekt, at ottende betragtning til direktiv 2000/31 præciserer, at »[f]ormålet med dette direktiv er at skabe en retlig ramme for at sikre fri bevægelighed for informationssamfundstjenester mellem medlemsstaterne og ikke at harmonisere det strafferetlige område som sådant«.

95. Denne præcisering kan imidlertid ikke forstås således, at de krav, som finder anvendelse på informationssamfundstjenester eller leverandørerne heraf, og som udspringer af strafferetten, skal udelukkes fra det koordinerede område for at undgå harmonisering af det strafferetlige område som sådan.

96. Ifølge artikel 1, stk. 2, i direktiv 2000/31 foretager dette direktiv nemlig en tilnærmelse af visse nationale bestemmelser, der finder anvendelse på informationssamfundstjenester, som bl.a. vedrører det indre marked. Denne præcisering vedrører dette direktivs artikel 3. Denne artikel harmoniserer i det væsentlige den måde, hvorpå medlemsstaterne påtænker anvendeligheden af nationale bestemmelser, der kan begrænse den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester.

36 – Jf. punkt 62 i dette forslag til afgørelse.

37 – Jf. i denne retning dom af 21.3.2024, LEA (C-10/22, EU:C:2024:254, præmis 67).

38 – Dom af 27.4.2022, Airbnb Ireland (C-674/20, EU:C:2022:303, præmis 27).

97. Herved rejser direktiv 2000/31 ikke tvivl om medlemsstaternes kompetence på det strafferetlige område eller vedrørende strafferetsplejen. Dette direktiv pålægger heller ikke, at der vedtages specifikke nationale bestemmelser på dette område. Der skal ikke desto mindre sondres mellem spørgsmålet om, hvorvidt der findes en kompetence på nationalt plan, og hvorvidt udøvelsen af denne kompetence er i overensstemmelse med EU-retten.

98. Hvad angår dette forhold blev direktiv 2000/31 vedtaget på grundlag af artikel 47, stk. 2, EF samt artikel 55 EF og 95 EF, hvis ordlyd i det væsentlige er gengivet i henholdsvis artikel 53, stk. 1, TEUF, artikel 62 TEUF og artikel 114 TEUF. Det følger af ordlyden af dette direktivs artikel 1, stk. 1, at direktivet har til formål at bidrage til et velfungerende indre marked ved at sikre den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester mellem medlemsstaterne [39]. Med henblik herpå foreskriver direktivet i artikel 3 overholdelse af de krav inden for det koordinerede område, som er i kraft i tjenesteyderens medlemsstat [40]. Hvis EU-lovgiver havde fundet, at gennemførelsen af dette formål krævede, at nationale bestemmelser på det strafferetlige område skulle medtages i rammerne for det koordinerede område, kunne denne lovgiver have støttet sig på artikel 114 TEUF for at gøre dette.

99. I henhold til ordlyden af artikel 114, stk. 1, TEUF vedtager Parlamentet og Rådet nemlig de foranstaltninger med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der vedrører det indre markeds oprettelse og funktion. EU-lovgiver kan anvende denne bestemmelse som hjemmel, navnlig når der er forskel mellem de nationale lovgivninger, og disse kan indebære indgreb i de grundlæggende rettigheder eller skabe konkurrencefordrejninger og have direkte virkning på det indre markeds funktion [41]. Når betingelserne for anvendelse af artikel 114 TEUF som retsgrundlag er opfyldt, kan EU-lovgiver ikke forhindres i at anvende dette retsgrundlag, fordi beskyttelsen af de i denne artikels stk. 3 omhandlede almene interesser, herunder sikkerhed, er afgørende for lovgivers valg [42].

100. Såfremt en national foranstaltning, der henhører under det strafferetlige område, anses for udelukket fra det koordinerede område, kunne en medlemsstat endvidere let omgå den ordning, der er fastsat ved artikel 3 i direktiv 2000/31: Det ville være tilstrækkeligt for denne medlemsstat at regulere udøvelsen af aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester ved at vedtage bestemmelser med strafferetligt præg. En sådan fremgangsmåde ved fortolkningen af begrebet »koordineret område« kunne bringe formålet med denne ordning og den effektive virkning heraf i fare.

101. Jeg er desuden lydhør over for den franske regerings argument om, at gennemførelsen af ordningen fastsat i artikel 3 i direktiv 2000/31 med henblik på at opfylde målet om den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester kan påvirke den territoriale anvendelighed af de nationale regler i strafferetten. Når dette er sagt, indgik en sådan retsvirkning, som jeg lige har angivet, rent faktisk i rammerne for EU-lovgivers kompetencer. Ordningerne i det indre marked, navnlig ordninger støttet på oprindelseslandsprincippet, kan i øvrigt pr. definition påvirke de nationale reglers territoriale rækkevidde.

[39] – Jf. dom af 30.5.2024, Airbnb Ireland og Amazon Services Europe (C-662/22 og C-667/22, EU:C:2024:432, præmis 46).

[40] – Jf. punkt 55 i dette forslag til afgørelse.

[41] – Jf. dom af 10.2.2009, Irland mod Parlamentet og Rådet (C-301/06, EU:C:2009:68, præmis 63).

[42] – Jf. dom af 3.12.2019, Den Tjekkiske Republik mod Parlamentet og Rådet (C-482/17, EU:C:2019:1035, præmis 36).

102. I sidstnævnte henseende kan strafferetten, som den franske regering selv har medgivet, ikke udelukkes absolut fra det koordinerede område. Denne regering har nemlig anført, at løsningen i artikel 1, stk. 5, i direktiv 2006/123/EF [43] kan overføres analogt på direktiv 2000/31. En strafferetlig bestemmelse henhører således under det koordinerede område, der er defineret i sidstnævnte direktivs artikel 2, litra h), når denne bestemmelse specifikt regulerer adgangen til en aktivitet eller udøvelsen af en sådan aktivitet og fører til en omgåelse af reglerne i nævnte direktiv [44].

103. Det skal i denne henseende påpeges, at direktiv 2006/123 blev vedtaget på grundlag af artikel 47, stk. 2, EF og artikel 55 EF, der svarer til henholdsvis artikel 53, stk. 1, TEUF og artikel 62 TEUF. Disse bestemmelser er ligeledes omtalt blandt de bestemmelser, der danner retsgrundlag for direktiv 2000/31.

104. Hvis direktiv 2006/123 – hvori anføres, at dette direktiv ikke berører [45] strafferetlige bestemmelser [46] – kan påvirke den territoriale anvendelse af strafferetlige bestemmelser, kan det dermed ikke forholde sig anderledes med direktiv 2000/31, som regulerer de nationale regler på dette retsområde mere liberalt. Sidstnævnte direktiv indeholder nemlig ingen bestemmelse svarende til artikel 1, stk. 5, i direktiv 2006/123. Hvad angår henvisningerne til strafferetten vedrører det eneste fællestræk mellem disse to direktiver den omstændighed, at det fremgår af betragtningerne til disse, at de ikke harmoniserer dette retsområde [47].

105. Under alle omstændigheder er det resultat, som disse to direktiver tilsigter at nå, det samme. En medlemsstat kan således ikke begrænse den frie udveksling af tjenesteydelser i det indre marked, som denne er gennemført ifølge reglerne i det ene eller andet direktiv, ved at anvende de strafferetlige bestemmelser i sin nationale ret.

106. Sluttelig indebærer den omstændighed, at direktiv 2000/31 blev vedtaget på grundlag af de artikler i EF-traktaten, der svarer til artikel 53, stk. 1, TEUF, artikel 62 TEUF og artikel 114 TEUF, ikke, at bestemmelserne på det strafferetlige område er udelukket fra det koordinerede område som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra h).

e) Gennemførelsen af strafferetten som fravigelse af den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester

107. Ifølge logikken bag den ordning, der er indført ved artikel 3 i direktiv 2000/31, kan en anden medlemsstat end den medlemsstat, hvor leverandøren af en informationssamfundstjeneste er etableret, principielt ikke anvende de krav, der henhører under det koordinerede område, på denne tjenesteyder. I henhold til dette direktivs artikel 3, stk. 4, kan en sådan medlemsstat i

[43] – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 12.12.2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EUT 2006, L 376, s. 36).

[44] – Den franske regering har udledt dette argument af artikel 1, stk. 5, i direktiv 2006/123, der har følgende ordlyd: »Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes strafferet. Medlemsstaterne må dog ikke begrænse den frie udveksling af tjenesteydelser ved at anvende strafferetlige bestemmelser, der specifikt regulerer eller berører adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed, med henblik på derved at omgå reglerne i dette direktiv.«

[45] – Jf. artikel 1, stk. 5, i direktiv 2006/123.

[46] – Jf. 12. betragtning til direktiv 2006/123.

[47] – Jf. 8. betragtning til direktiv 2000/31 og 12. betragtning til direktiv 2006/123, hvori præciseres, at dette »hverken harmoniserer eller berører strafferetten. Medlemsstaterne bør ikke kunne begrænse den frie udveksling af tjenesteydelser ved at anvende strafferetlige bestemmelser, der specifikt berører adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed, med henblik på derved at omgå reglerne i dette direktiv«.

forhold til en given informationssamfundstjeneste alligevel træffe foranstaltninger til afvigelse af princippet om den frie udveksling af informationssamfundstjenester, der er fastsat i nævnte direktivs artikel 3, stk. 2, forudsat at flere kumulative betingelser er overholdt [48].

108. I henhold til artikel 3, stk. 4, litra a), i direktiv 2000/31 skal den pågældende restriktive foranstaltning bl.a. være nødvendig for at sikre ufravigelige retsgrundsætninger, især forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af lovovertrædelser, herunder beskyttelsen af mindreårige og bekæmpelsen af enhver tilskyndelse til had på grund af race, køn, religion eller nationalitet, og krænkelser af enkeltpersoners værdighed. Foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre sådanne formål af almen interesse, kan henhøre under strafferetten. Det kan således anføres, at hvis de strafferetlige bestemmelser var udelukket fra det koordinerede område, ville det ikke være nødvendigt at tillade en medlemsstat at fravige artikel 3, stk. 2, i direktiv 2000/31 med henblik på formål af almen interesse.

109. I samme retning foreskriver direktiv 2000/31 i artikel 3, stk. 4, litra b), at en medlemsstat kan fravige dette direktivs artikel 3, stk. 2, forudsat at den ikke alene opfordrer den medlemsstat, på hvis område leverandøren af den pågældende tjenesteydelse er etableret, til at træffe foranstaltninger, men ligeledes meddeler Kommissionen og denne medlemsstat, at den har til hensigt at træffe de pågældende foranstaltninger. I henhold til førstnævnte bestemmelse er en medlemsstat, der ønsker at træffe sådanne foranstaltninger til fravigelse, imidlertid underlagt disse forpligtelser, »uden at det berører retssager, herunder forudgående retsmøder og handlinger, der udføres i forbindelse med efterforskning af kriminalsager«. Selv om denne tilføjelse kan give anledning til fortolkningstvivl, står det klart, at den afspejler EU-lovgivers ønske om at regulere gennemførelsen af de strafferetlige bestemmelser i forbindelse med den ordning, der er fastsat ved artikel 3 i direktiv 2000/31.

110. I denne henseende er tilføjelsen i artikel 3, stk. 4, litra b), i direktiv 2000/31 præciseret i 26. betragtning til dette direktiv, hvoraf fremgår, at medlemsstaterne i overensstemmelse med betingelserne i dette direktiv kan anvende deres nationale strafferet og strafferetspleje, når de træffer efterforskningsforanstaltninger og andre foranstaltninger, der er nødvendige for afsløring og retsforfølgning af lovovertrædelser, »uden at det er nødvendigt at meddele Kommissionen disse foranstaltninger«. Det følger heraf, at anvendelsen af sådanne nationale regler ikke skal anmeldes i medfør af nævnte direktivs artikel 3, stk. 4, litra b), selv om denne anvendelse hindrer den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester. Som alle andre foranstaltninger inden for det koordinerede område skal disse nationale regler ikke desto mindre overholde de materielle betingelser i direktivets artikel 3, stk. 4, litra a). Det følger heraf, at de nationale strafferetlige bestemmelser og bestemmelser om strafferetspleje ikke som sådan er udelukket fra det koordinerede område.

f) Delkonklusion

111. Af de grunde, jeg har anført ovenfor, skal den pågældende forpligtelse anses for ikke at kunne udelukkes fra det koordinerede område, alene fordi den er logisk forbundet med strafferetlige bestemmelser.

112. Jeg foreslår derfor, at det første spørgsmål besvares med, at forpligtelsen til at indføre tekniske anordninger for at forhindre, at mindreårige kan få adgang til pornografisk indhold, ikke kan udelukkes fra det koordinerede område som omhandlet i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31,

[48] – Jf. punkt 30 i dette forslag til afgørelse.

eftersom denne forpligtelse er en logisk følge af de generelle og abstrakte strafferetlige bestemmelser, som identificerer visse handlinger som straffelovsovertrædelser, der kan retsforfølges, og finder anvendelse på enhver fysisk eller juridisk person uden forskel.

3. Det tredje spørgsmål

a) Det tredje spørgsmåls rækkevidde

113. Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om det, henset til at vedtagelsen af individuelle foranstaltninger om en given tjenesteydelse ikke gør det muligt at sikre den effektive beskyttelse af de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved chartrets artikel 1 og 24 og EMRK's artikel 8, er muligt at fravige den ordning, der er fastsat i artikel 3 i direktiv 2000/31, med henblik på at pålægge en kategori af tjenesteydere en forpligtelse, der følger af generelle og abstrakte bestemmelser.

114. Den forelæggende ret har nemlig taget udgangspunkt i den antagelse, at vedtagelsen af individuelle foranstaltninger, henset til betingelserne i artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31, ikke kan sikre en sådan beskyttelse. Det følger heraf, at det er den forelæggende rets opfattelse, at muligheden for at træffe en foranstaltning, der opfylder disse betingelser, i forhold til redaktøren af offentlige onlinekommunikationstjenester ikke opfylder de krav, der er pålagt ved beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder.

115. Under disse omstændigheder ønsker den forelæggende ret oplyst, om en medlemsstat, der er bestemmelsessted for tjenesteydelser, hvis det antages, at direktiv 2000/31 er til hinder for en forpligtelse, der følger af generelle og abstrakte bestemmelser som de omhandlede, alligevel kan pålægge tjenesteydere, der er etableret i andre medlemsstater, denne forpligtelse gennem de grundlæggende rettigheder.

116. Dette spørgsmål opstår kun, hvis tre betingelser er opfyldt: For det første henhører den pågældende forpligtelse under det koordinerede område som omhandlet i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31, for det andet begrænser anvendelsen af denne forpligtelse som omhandlet i dette direktivs artikel 3, stk. 2, den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester, og for det tredje opfylder nævnte forpligtelse ikke betingelserne i nævnte direktivs artikel 3, stk. 4.

117. I denne henseende udgør den pågældende forpligtelse, som det fremgår af min analyse af de to første spørgsmål, et krav, der henhører under det koordinerede område som omhandlet i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31 [49].

118. Den forelæggende ret er desuden bevidst om, at den pågældende forpligtelse ikke opfylder betingelserne fastsat i artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31. Denne forpligtelse følger nemlig af generelle og abstrakte bestemmelser, der, som den forelæggende ret har anført, finder anvendelse på enhver fysisk eller juridisk person uden forskel. I denne henseende har Domstolen allerede præciseret, at nationale foranstaltninger med generel og abstrakt rækkevidde ikke kan kvalificeres som foranstaltninger, der »træffes over for en informationssamfundstjeneste« som omhandlet i dette direktivs artikel 3, stk. 4 [50], hvorved en bestemmelsesmedlemsstat kan begrænse den frie bevægelighed for en sådan tjenesteydelse.

[49] – Jf. punkt 112 i dette forslag til afgørelse.

[50] – Jf. dom af 30.5.2024, Airbnb Ireland og Amazon Services Europe (C-662/22 og C-667/22, EU:C:2024:432, præmis 71).

119. Inden det tredje spørgsmål undersøges, skal det dermed først afgøres, om den pågældende forpligtelse begrænser den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester.

b) Begrænsningen af den frie bevægelighed for tjenesteydelser

120. Det er min opfattelse, at EU-lovgiver har præciseret, at anvendelsen af en forpligtelse som den omhandlede på en tjenesteyder begrænser den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester, og at denne forpligtelse med forbehold for fravigelserne fastsat i artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31 ikke kan pålægges af en anden medlemsstat end den medlemsstat, hvor denne tjenesteyder er etableret.

121. Det følger nemlig af artikel 6a, stk. 1, i direktiv 2010/13, at medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger for at sikre, at *audiovisuelle medietjenester*, der leveres af medietjenesteudbydere under deres jurisdiktion, og som kan skade mindreåriges fysiske, psykiske eller moralske udvikling, kun stilles til rådighed på en sådan måde, at mindreårige normalt ikke hører eller ser dem, idet disse foranstaltninger kan omfatte anvendelsen af værktøjer, der gør alderskontrol mulig.

122. Det fremgår desuden af artikel 28a, stk. 1, i direktiv 2010/13, sammenholdt med artikel 3, stk. 1, i direktiv 2000/31, at en udbyder af en *videodelingsplatform* henhører under den medlemsstats jurisdiktion, på hvis område vedkommende er etableret. Artikel 28b, stk. 1, i direktiv 2010/13 bestemmer endvidere, at denne medlemsstat sikrer, at tjenesteyderen træffer passende foranstaltninger for at beskytte mindreårige mod brugergenererede videoer, der kan skade deres fysiske, psykiske eller moralske udvikling. I medfør af dette direktivs artikel 28b, stk. 3, omfatter disse foranstaltninger, alt efter hvad der er relevant, bl.a. etablering og opretholdelse af systemer til alderskontrol af brugere af videodelingsplatforme for så vidt angår disse videoer.

123. I øvrigt har artikel 15 i forordning (EU) 2024/1083[51] indført en ordning, der giver alle myndigheder eller enhver kompetent national tilsynsmyndighed mulighed for at anmode sine modparter i den medlemsstat, hvor tjenesteyderen er etableret, om at træffe nødvendige og forholdsmæssige foranstaltninger for at sikre, at udbyderne af videodelingsplatforme overholder de forpligtelser, der er fastsat i artikel 28b, stk. 1-3, i direktiv 2010/13. Det fremgår af denne forordnings artikel 15, stk. 1 (»uden at det berører artikel 3 i direktiv 2000/31/EF«), sammenholdt med 45. betragtning til nævnte forordning, at hvis anvendelsen af en sådan mekanisme ikke fører til en mindelig løsning, kan friheden til at levere informationssamfundstjenester fra en anden medlemsstat kun begrænses, hvis betingelserne i artikel 3 i direktiv 2000/31 er opfyldt, og den deri fastsatte procedure er blevet fulgt.

124. Uanset om forordning 2024/1083 finder anvendelse ratione temporis[52], og om de af den præjudicielle forelæggelse i sag C-190/24 omhandlede onlinekommunikationstjenester udgør videodelingsplatforme som omhandlet i denne forordning, bekræfter forordningens artikel 15, at EU-lovgiver tilsigtede at genkalde det princip, der følger af artikel 3 i direktiv 2000/31, hvorefter foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre beskyttelsen af mindreårige som de i artikel 28b, stk. 1-3, i direktiv 2010/13 omhandlede, vedtages og håndhæves af den medlemsstat, hvor leverandøren af den pågældende informationssamfundstjeneste er etableret, således at

[51] – Europa-Parlamentets og Rådets forordning af 11.4.2024 om oprettelse af en fælles ramme for medietjenester i det indre marked og om ændring af direktiv 2010/13/EU (den europæiske forordning om mediefrihed) (EUT L, 2024/1083).

[52] – Det fremgår af artikel 29 i forordning 2024/1083, at denne forordnings artikel 15 finder anvendelse fra den 8.5.2025.

foranstaltninger på dette område, som vedtages af en anden medlemsstat, påvirker førstnævnte medlemsstats kompetence og begrænser den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester.

125. Det skal således konstateres, at en forpligtelse som den omhandlede til at indføre tekniske anordninger, der skal forhindre, at mindreårige kan få adgang til pornografisk indhold, principielt begrænser den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester.

126. Jeg skal præcisere, at denne betragtning ikke alene gælder for en forpligtelse, der følger af generelle og abstrakte strafferetlige bestemmelser, men også for det påbud, som den kompetente myndighed kan tilstille en redaktør af en onlinekommunikationstjeneste.

127. For at overholde forpligtelsen i artikel 28b, stk. 2, i direktiv 2010/13 skal udbydere af onlineplatforme nemlig ikke alene begrænse adgangen til indhold af pornografisk karakter, men ligeledes indføre en løsning, der effektivt beskytter mindreårige mod pornografisk indhold, hvilket bevirker en ændring af den måde, hvorpå de udøver aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester.

128. Selv om artikel 23 i loven af 30. juli 2020 kan fremstå således, at et påbud kan tilstilles en tjenesteyder (alene) som følge af pornografisk indhold, antyder artikel 3 i dekretet af 7. oktober 2021 endvidere, at denne anordning tager sigte på den tekniske fremgangsmåde, der iværksættes for at sikre, at brugere, der ønsker adgang til tjenesten, er myndige.

129. Af samtlige ovenfor anførte betragtninger skal det konstateres, at forpligtelsen til at indføre tekniske anordninger, der skal forhindre, at mindreårige kan få adgang til pornografisk indhold, principielt begrænser den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester. Medlemsstaten skal for at pålægge en tjenesteyder, der er etableret i en anden medlemsstat, en sådan forpligtelse opfylde betingelserne i artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31.

130. Jeg vil nu analysere den problemstilling, der er central for det tredje spørgsmål, nemlig foreningen af de krav, der er fastsat i direktiv 2000/31, med kravene til beskyttelse af de grundlæggende rettigheder.

c) Anvendelsen af de grundlæggende rettigheder til at fravige artikel 3, stk. 1 og 2, i direktiv 2000/31

131. Som Kommissionen har anført, antydes det med det tredje spørgsmål som følge af de iboende grænser herfor, at direktiv 2000/31 ikke opfylder kravene til beskyttelse af de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved chartrets artikel 1 og 24 samt EMRK's artikel 8.

132. Det fremgår imidlertid af tiende betragtning til direktiv 2000/31, at den ordning, der er fastsat ved dette direktivs artikel 3, for at sikre et område reelt uden indre grænser for elektronisk handel, skal sikre en høj grad af beskyttelse af almene hensyn og især beskyttelse af mindreårige.

133. I denne henseende er denne ordning, som jeg har anført[53], bl.a. baseret på princippet om hjemlandstilsyn. I medfør af dette princip påhviler det hver medlemsstat som oprindelsesmedlemsstat for informationssamfundstjenester at regulere disse tjenester og i denne egenskab at beskytte de almene hensyn, der er nævnt i artikel 3, stk. 4, litra a), nr. i), i direktiv

[53] – Jf. punkt 31 i dette forslag til afgørelse.

2000/31[54]. Disse formål omfatter beskyttelsen af den offentlige orden, der, henset til affattelsen af denne bestemmelse og tiende betragtning til dette direktiv, omfatter beskyttelsen af mindreårige. Den kontrol, som oprindelsesmedlemsstaten udfører, skal således sikre en effektiv beskyttelse af dette formål ikke alene i denne oprindelsesmedlemsstats og dens borgeres interesse, men også for andre medlemsstater og deres borgere[55].

134. Direktiv 2000/31 er ligeledes baseret på princippet om gensidig anerkendelse, hvorefter hver medlemsstat som bestemmelsesmedlemsstat for informationssamfundstjenester sørger for ikke at begrænse den frie bevægelighed for sådanne tjenester. En bestemmelsesmedlemsstat skal således anse den medlemsstat, hvor tjenesteyderen er etableret, for i passende omfang at sikre den almene interesse i beskyttelse af mindreårige. Når denne beskyttelse mangler, består den førstnævnte medlemsstats eneste mulighed for at afhjælpe denne situation således i at vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med kravene i dette direktivs artikel 3, stk. 4.

135. I denne forbindelse opfylder direktiv 2010/13 kravene pålagt til beskyttelse af mindreårige. Det følger navnlig af dette direktivs artikel 28b, at medlemsstaterne sikrer, at udbydere af videodelingsplatforme på deres område træffer passende foranstaltninger for at beskytte mindreårige. Disse foranstaltninger kan bestå i indførelse af et system til alderskontrol[56]. Hvis oprindelsesmedlemsstaten ikke sikrer det fornødne niveau af beskyttelse af mindreårige, kan bestemmelsesmedlemsstaten anvende de i dette direktivs artikel 3, stk. 4, fastsatte foranstaltninger.

136. Det formål af almen interesse om beskyttelse af mindreårige, som forfølges med den omhandlede nationale foranstaltning, er på den ene side beskyttet inden for rammerne af gennemførelsen af princippet om hjemlandstilsyn ifølge bestemmelserne herom i direktiv 2013/10 og på den anden side ved den fravigelsesordning, som medlemsstaterne kan påberåbe sig i konkrete tilfælde under overholdelse af de betingelser, der er fastsat i artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31.

137. EU-lovgiver har således sørget for at forene kravene til det indre marked med beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder. Hvis de ordninger, der er fastsat med henblik herpå i direktiv 2000/31 og 2010/13, anses for ikke at opfylde kravene fastsat i chartrets artikel 1 og 24, drages gyldigheden af disse to direktiver i tvivl.

138. Hvad vigtigere er, afspejler disse ordninger den konsensus, som medlemsstaterne nåede til hvad angår deres ansvar på området for beskyttelse af mindreårige mod skadeligt indhold i et område uden indre grænser for elektronisk handel. Hvis nævnte ordninger drages i tvivl, skades deres effektive virkning, og den gensidige tillid mellem medlemsstaterne undergraves.

139. Selv om Domstolen har anerkendt, at en medlemsstat kunne påberåbe sig en grundlæggende rettighed for at opnå beskyttelse heraf, når ingen bestemmelse i den afledte ret gjorde dette muligt for den, gjaldt denne løsning endvidere kun i en sammenhæng, hvor EU-retsakten ikke indeholdt

[54] – Jf. dommen i sagen Google Ireland m.fl., præmis 43, og dom af 30.5.2024, Airbnb Ireland og Amazon Services Europe (C-662/22 og C-667/22, EU:C:2024:432, præmis 56).

[55] – Det anføres i 22. betragtning til direktiv 2000/31, at »[i]nformationssamfundstjenester bør kontrolleres på det sted, hvor tjenesterne udføres, for at sikre en effektiv beskyttelse af almene hensyn [...] ikke alene for borgerne i [den medlemsstat, på hvis område tjenesteyderen er etableret], men for alle [Unionens] borgere«. Jf. mit forslag til afgørelse Airbnb Ireland m.fl. (C-662/22 – C-667/22, EU:C:2024:18, punkt 147).

[56] – Jf. punkt 122 i dette forslag til afgørelse.

nogen undtagelsesordning, der gav denne medlemsstat mulighed for at sikre den pågældende grundlæggende rettighed [57]. Direktiv 2000/31 har fastsat en sådan ordning i artikel 3, stk. 4, hvorfor denne tendens i retspraksis ikke kan overføres på den foreliggende sag.

140. Det tredje spørgsmål skal følgelig besvares med, at den omstændighed, at vedtagelsen af individuelle foranstaltninger om en given tjenesteydelse ikke kan sikre beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved chartrets artikel 1 og 24 og EMRK's artikel 8, ikke gør det muligt at fravige den ordning, der er fastsat i artikel 3 i direktiv 2000/31, med henblik på at pålægge en kategori af tjenesteydere en forpligtelse, der følger af generelle og abstrakte bestemmelser.

E. Sag C-190/24

1. Det første spørgsmål

141. Med det første spørgsmål ønskes det oplyst, om det koordinerede område som defineret i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31 omfatter et forbud for operatører af en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering mod gennem denne tjeneste at videreformidle alle beskeder eller indikationer fra brugerne, som kan give andre brugere mulighed for at unddrage sig færdselskontroller, selv om dette forbud ikke angår nogen af de områder, der er reguleret ved harmoniseringsbestemmelserne i dette direktivs kapitel II og III.

142. Som det fremgår af betragtningerne om det andet spørgsmål i sag C-188/24, skal jeg erindre om, at det koordinerede område som defineret i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31 også omfatter de krav, som angår udøvelsen af aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester, når disse krav ikke vedrører de områder, der er reguleret af harmoniseringsbestemmelserne i dette direktivs kapitel II og III [58].

143. For at besvare dette spørgsmål skal det følgelig efterprøves, om det pågældende forbud mod videreformidling udgør et krav inden for det koordinerede område.

144. Jeg påpeger i denne henseende, at det pågældende forbud mod videreformidling påvirker udøvelsen af aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester. For at overholde et sådant forbud skal tjenesteyderen nemlig begrænse eller suspendere sin tjenestes normale funktionsmåde og dermed udøve den pågældende aktivitet på en bestemt måde. I det foreliggende tilfælde ændrer den omstændighed, at det pågældende forbud mod videreformidling kun forpligter tjenesteyderen til at begrænse sin tjenestes funktionsmåde i konkrete tilfælde og hvad angår færdselskontrol, ikke ved kernen i den forpligtelse, som følger af dette forbud. Denne omstændighed kan derimod være relevant som led i undersøgelsen af, om nævnte forbud begrænser den frie bevægelighed for tjenesteydelser som omhandlet i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2000/31, eller om forbuddet overholder betingelserne fastsat i dette direktivs artikel 3, stk. 4.

145. Det skal endvidere påpeges, at det pågældende forbud mod videreformidling er underlagt en sanktion [59]: Overholdelsen heraf er således en betingelse for lovlig udøvelse af aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester.

[57] – Jf. i denne retning dom af 5.4.2016, Aranyosi og Căldăraru (C-404/15 og C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, præmis 80-83 og 88).

[58] – Jf. punkt 64 i dette forslag til afgørelse.

[59] – Jf. punkt 13 i dette forslag til afgørelse.

146. På denne baggrund skal det første spørgsmål besvares med, at det koordinerede område som defineret i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31 omfatter et forbud for operatører af en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering mod gennem denne tjeneste at videreformidle alle beskeder eller indikationer fra brugerne, som kan give andre brugere mulighed for at unddrage sig færdselskontroller, selv om dette forbud ikke angår nogen af de områder, der er reguleret ved harmoniseringsbestemmelserne i dette direktivs kapitel II og III.

2. Det andet spørgsmål

a) Rækkevidden af det præjudicielle spørgsmål og omformulering

147. Det andet spørgsmål som formuleret af den forelæggende ret vedrører nærmere bestemt spørgsmålet om, hvorvidt det pågældende forbud mod videreformidling er udelukket fra det koordinerede område som omhandlet i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31, for så vidt som dette forbud er nødvendigt for at sikre effektiviteten af de færdselskontroller, der gennemføres for at stoppe personer, som er eftersøgt for forbrydelser eller lovovertrædelser, eller som udgør en trussel mod den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed.

148. I denne henseende antyder denne formulering, at spørgsmålet tilsigter at afklare, om det pågældende forbud mod videreformidling er omfattet af anvendelsesområdet for det koordinerede område som omhandlet i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31.

149. Dette spørgsmål henviser desuden til 26. betragtning til direktiv 2000/31 (»selv om det i 26. betragtning [...] præciseres, at«), der bestemmer, at »[m]edlemsstaterne kan [...] anvende deres nationale strafferet og strafferetspleje, når de træffer efterforskningsforanstaltninger og andre foranstaltninger, der er nødvendige for afsløring og retsforfølgning af lovovertrædelser [...]«. Denne henvisning efter bindeleddet »selv om« gør det muligt at forstå, at den forelæggende ret ønsker oplyst, om det pågældende forbud mod videreformidling er udelukket fra det koordinerede område som omhandlet i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31, for så vidt som dette forbud er nødvendigt for at sikre effektiviteten af de færdselskontroller, der gennemføres for at stoppe personer, som er eftersøgt for forbrydelser eller lovovertrædelser, eller som udgør en trussel mod den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed.

150. Jeg skal erindre om, at Coyote System har anført, at selv om det pågældende forbud mod videreformidling henhører under det koordinerede område, kan det ikke udgøre en foranstaltning inden for dette område, hvorved bestemmelsesmedlemsstaten for informationssamfundstjenester kan fravige princippet fastsat i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2000/31 og begrænse den frie bevægelighed for disse tjenester.

151. Coyote System har i denne forbindelse gjort gældende, at den nationale foranstaltning, hvorved det pågældende forbud mod videreformidling er pålagt, i modsætning til, hvad der kræves ved artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31, ikke tager sigte på en bestemt informationssamfundstjeneste. Dette forbud udgør efter dette selskabs opfattelse – for at gengive ordlyden af dommen i sagen Google Ireland m.fl.[60], der er omtalt i forelæggelsesafgørelsen –

[60] – Præmis 60.

»generelle og abstrakte foranstaltninger vedrørende en kategori af bestemte informationssamfundstjenester, der er beskrevet i generelle vendinger, og som finder anvendelse uden forskel på enhver tjenesteyder i denne kategori af tjenester« [61].

152. I lyset heraf ønsker den forelæggende ret med det andet spørgsmål, at Domstolen behandler spørgsmålet om, hvorvidt artikel 3 i direktiv 2000/31 er til hinder for det forbud mod videreformidling, som Den Franske Republik som bestemmelsesmedlemsstat for informationssamfundstjenester har til hensigt at pålægge tjenesteydere etableret i andre medlemsstater.

153. I denne forbindelse har den franske regering i sine skriftlige indlæg foreslået en anden analysevinkel med hensyn til lovligheden af det pågældende forbud mod videreformidling. Dette forbud begrænser i det væsentlige ikke den frie bevægelighed for tjenesteydelser og er dermed ikke undergivet betingelserne i artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31. Til støtte for sin teori har denne regering støttet sig på dette direktivs artikel 14, stk. 3, som vedrører leverandørerne af de tjenesteydelser, der består i oplagring.

154. Et sådant ræsonnement kan have indvirkning på, om det pågældende forbud mod videreformidling er foreneligt med direktiv 2000/31. Jeg foreslår derfor, at dette analysespor ligeledes undersøges, således at den forelæggende ret gives alle de fortolkningselementer inden for EU-retten, som kan være hensigtsmæssige for den med henblik på at træffe afgørelse om de omhandlede nationale bestemmelsers forenelighed med dette direktiv.

155. Med henblik herpå foreslår jeg, at det andet spørgsmål omformuleres, og at den forelæggende ret anses for med dette spørgsmål at ønske oplyst, om artikel 3 i direktiv 2000/31 er til hinder for et forbud mod videreformidling af beskeder og indikationer fra brugerne af en kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering, som en bestemmelsesmedlemsstat for disse tjenester påtænker at pålægge nævnte tjenesters operatører, der er etableret i en anden medlemsstat.

b) Analysens opbygning

156. I sine skriftlige indlæg har den franske regering anført, at undersøgelsen af lovligheden af det pågældende forbud mod videreformidling i lyset af direktiv 2000/31 skal indledes med en analyse af problemstillingen vedrørende de i dette direktivs artikel 14, stk. 3, omhandlede påbud, som ikke er underlagt kravene fastsat i direktivets artikel 3, eftersom disse påbud ikke begrænser den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester.

157. Inden for rammerne af direktiv 2000/31 er spørgsmålet om, hvorvidt en national foranstaltning begrænser den frie bevægelighed for tjenesteydelser, kun relevant, hvis denne foranstaltning udgør et krav inden for det koordinerede område som omhandlet i direktivets artikel 2, litra h). Det fremgår nemlig af dette direktivs artikel 3, stk. 2, at medlemsstaterne ikke af grunde, der henhører under det koordinerede område, må begrænse adgangen til at levere

[61] – Henset til konklusionerne anført af den refererende dommer ved Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) i hovedsagerne synes det ligeledes at være dennes opfattelse, at »[s]ag [C-190/24] vedrører kravene til udøvelse af deres aktivitet som tjenesteyder, der henhører under en kategori af informationssamfundstjenester. De omtvistede regler er generelle og abstrakte, og de vedrører ikke »en bestemt tjeneste««.

informationssamfundstjenester fra en anden medlemsstat[62]. En national foranstaltning, som indebærer en sådan begrænsning, men som ikke henhører under det koordinerede område, har således ikke relevans i lyset af nævnte direktivs artikel 3.

158. Henset til denne betragtning undersøger jeg i første række, om det pågældende forbud mod videreformidling i lyset af det hermed forfulgte mål er udelukket fra det koordinerede område [afsnit c)], i anden række behandler jeg den franske regerings argumentation om, at dette forbud ikke begrænser den frie bevægelighed for tjenesteydelser [afsnit d)], og i tredje række undersøger jeg kort de af Coyote System fremførte argumenter om, at nævnte forbud ikke kan opfylde betingelserne i artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31 [afsnit e)].

c) Beskyttelsen af den offentlige orden og offentlige sikkerhed

159. Spørgsmålet er, om det pågældende forbud mod videreformidling er udelukket fra det koordinerede område, for så vidt som dette forbud er nødvendigt for at sikre effektiviteten af de færdselskontroller, der gennemføres for at stoppe personer, som er eftersøgt for forbrydelser eller lovovertrædelser, eller som udgør en trussel mod den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed.

160. For det første kan en national foranstaltning, som jeg allerede har anført[63], i denne henseende ikke være udelukket fra det koordinerede område, alene fordi denne foranstaltning er en logisk følge af strafferetlige bestemmelser. Der er så meget desto mindre grund til at finde, at en foranstaltning, som er nødvendig for at bidrage til gennemførelsen af strafferetten eller beskyttelsen af hensyn af almen interesse, såsom den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed, er udelukket fra nævnte område.

161. For det andet er hverken arten af det formål af almen interesse, som en medlemsstat søger at beskytte med den nationale foranstaltning, eller det forhold, at denne foranstaltning er nødvendig for at nå dette formål, afgørende for at kvalificere foranstaltningen som »krav inden for det koordinerede område«. For at godtgøre, at en national foranstaltning udgør et sådant krav, skal der nemlig foretages en undersøgelse af genstanden for denne foranstaltning og en efterprøvelse af, om foranstaltningen vedrører adgangen til aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester eller udøvelsen heraf[64].

162. For det tredje spiller formål af almen interesse inden for rammerne af direktiv 2000/31 en særlig rolle, der er adskilt fra den rolle, som genstanden for den pågældende foranstaltning har. En medlemsstat kan i det væsentlige basere sig på de formål af almen interesse, der er opregnet i dette direktivs artikel 3, stk. 4, litra a), nr. i), for gennem en foranstaltning inden for det koordinerede område at fravige princippet om den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester. Beskyttelsen af den offentlige orden, navnlig forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning på det strafferetlige område, samt beskyttelsen af den offentlige sikkerhed er omfattet af disse formål af almen interesse.

163. For det fjerde fremgår det af den passage i 26. betragtning til direktiv 2000/31, som den forelæggende ret har henledt opmærksomheden på, at medlemsstaterne kan anvende deres nationale strafferet og strafferetspleje, når de træffer efterforskningsforanstaltninger og andre

62 – Jf. punkt 30 i dette forslag til afgørelse.

63 – Jf. punkt 111 i dette forslag til afgørelse.

64 – Jf. punkt 69 i dette forslag til afgørelse.

foranstaltninger, der er nødvendige for afsløring og retsforfølgning af lovovertrædelser. Det skal påpeges, at det i denne betragtning ligeledes præciseres, at medlemsstaterne kan benytte denne mulighed i overensstemmelse med betingelserne i dette direktiv. Som jeg har anført i punkt 110 i dette forslag til afgørelse, fastsætter direktiv 2000/31 nemlig betingelserne for, at en bestemmelsesmedlemsstat kan anvende de foranstaltninger, der er nødvendige for at forhindre, efterforske, afsløre og retsforfølge strafferetlige lovovertrædelser. Som alle andre foranstaltninger inden for det koordinerede område, hvorved en bestemmelsesmedlemsstat tilsigter at begrænse den frie bevægelighed for tjenesteydelser, skal de foranstaltninger, der er omtalt i 26. betragtning til direktiv 2000/31, som minimum overholde de materielle betingelser i dette direktivs artikel 3, stk. 4, litra a). Jeg udleder heraf, at de foranstaltninger, der er nødvendige for at afsløre og retsforfølge strafferetlige lovovertrædelser, ikke er udelukket fra det koordinerede område.

164. En foranstaltning, der vedrører udøvelsen af aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester, kan følgelig ikke være udelukket fra det koordinerede område, alene fordi denne foranstaltning opfylder formål af almen interesse med beskyttelse af den offentlige orden og den offentlige sikkerhed.

165. Det skal følgelig som foreløbig konklusion konstateres, at det pågældende forbud mod videreformidling ikke kan være udelukket fra det koordinerede område som omhandlet i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31, for så vidt som dette forbud er nødvendigt for at sikre effektiviteten af de færdselskontroller, der gennemføres for at stoppe personer, som er eftersøgt for forbrydelser eller lovovertrædelser, eller som udgør en trussel mod den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed.

d) Påbud, som ikke begrænser den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester

1) Problemfremstilling

166. Det fremgår af ovenstående analyse, at det pågældende forbud mod videreformidling rent faktisk henhører under det koordinerede område.

167. Direktiv 2000/31 er endvidere ikke umiddelbart til hinder for et forbud mod videreformidling, som en bestemmelsesmedlemsstat for informationssamfundstjenester påtænker at pålægge operatører af disse tjenester etableret i de andre medlemsstater, for så vidt som dette forbud opfylder betingelserne fastsat i dette direktivs artikel 3, stk. 4, litra a) og b). Når disse betingelser er opfyldt, kan en bestemmelsesmedlemsstat for informationssamfundstjenester nemlig med foranstaltninger inden for det koordinerede område begrænse den frie bevægelighed for disse tjenester.

168. Den franske regering har anført, at det pågældende forbud mod videreformidling ikke begrænser den frie bevægelighed for tjenesteydelser, således at forbuddet ikke er undergivet betingelserne i artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31.

169. Ifølge denne regering henhører dette forbud nærmere bestemt under artikel 14, stk. 3, i direktiv 2000/31 og begrænser ikke som sådan den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester fra en anden medlemsstat som omhandlet i dette direktivs artikel 3, stk. 2. Forbuddet kan således pålægges tjenesteydere, uanset i hvilken medlemsstat

vedkommende er etableret, og en bestemmelsesmedlemsstat for informationssamfundstjenester, der ønsker at udstede et sådant påbud, har under ingen omstændigheder pligt til at følge den fravigelsesprocedure, der er fastsat i nævnte direktivs artikel 3, stk. 4.

2) Bedømmelse

170. Artikel 14, stk. 3, i direktiv 2000/31 bestemmer bl.a., at denne artikel ikke berører en domstols eller en administrativ myndigheds muligheder for i overensstemmelse med medlemsstaternes retssystem at kræve, at en tjenesteyder bringer en overtrædelse til ophør eller forhindrer den.

171. Det skal indledningsvis påpeges, at forbuddet i artikel 14, stk. 3, i direktiv 2000/31 kan udstedes af såvel den medlemsstat, hvor tjenesteyderen er etableret, som af bestemmelsesmedlemsstaten for den pågældende tjenesteydelse [65].

172. Selv om alle leverandører af informationssamfundstjenester i medfør af artikel 3, stk. 1, i direktiv 2000/31 er underlagt kontrol i den medlemsstat, hvor de er etableret, bestemmer denne artikels stk. 4 i denne henseende, at en anden medlemsstat kan træffe foranstaltninger i forhold til denne tjenesteyder i overensstemmelse med betingelserne herfor i sidstnævnte bestemmelse. Det skal fremhæves, at disse betingelser ikke vedrører denne anden medlemsstats kompetence, men den foranstaltning, som denne ønsker at pålægge den pågældende tjenesteyder.

173. Direktiv 2000/31 regulerer endvidere ikke som sådan fordelingen af kompetencer og beslutningsbeføjelser for medlemsstaternes retsinstanser og øvrige myndigheder. Dette direktiv fastsætter nemlig bl.a. i artikel 1, stk. 4, at det ikke berører retsinstansernes kompetence, som navnlig er reguleret ved forordning (EU) nr. 1215/2012 [66]. De administrative myndigheders territoriale kompetence fastlægges endvidere ved bestemmelserne i den offentlige ret, og dette direktiv indeholder ikke sådanne bestemmelser.

174. Efter undersøgelsen af disse rammer skal der foretages en undersøgelse af den franske regerings argument om, at det pågældende forbud mod videreformidling som påbud som omhandlet i artikel 14, stk. 3, i direktiv 2000/31 ikke er undergivet betingelserne i dette direktivs artikel 3, stk. 4.

175. Det fremgår af artikel 14, stk. 3, i direktiv 2000/31, at denne artikel ikke berører muligheden for ved en domstol eller en administrativ myndighed at få udstedt et påbud for at bringe en overtrædelse til ophør eller forhindre den. Denne artikels stk. 1 fastsætter alene betingelserne for, at en hosting-udbyder kan fritages for ansvar for information oplagret på anmodning af brugerne. Det er således umiddelbart tvivlsomt, om nævnte direktivs artikel 14, stk. 3, kan udelukke anvendelsen af direktivets artikel 3.

176. Det er ikke desto mindre min opfattelse, at grunden til, at et påbud, der kan henhøre under artikel 14, stk. 3, i direktiv 2000/31, ikke kan undergives betingelserne i dette direktivs artikel 3, ikke findes i førstnævnte bestemmelse, men i sidstnævnte. Det fremgår nemlig af artikel 3, stk. 2, at en anden medlemsstat end den, hvor tjenesteyderen er etableret, ikke med foranstaltninger

[65] – Jf. ligeledes mit forslag til afgørelse Google Ireland m.fl. (C-376/22, EU:C:2023:467, punkt 47 og 50), hvori jeg anførte muligheden for at anlægge en fortolkning i denne retning. Artikel 14, stk. 3, i direktiv 2000/31 forbeholder nemlig på ingen måde denne kompetence.

[66] – Europa-Parlamentets og Rådets forordning af 12.12.2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1).

inden for det koordinerede område må begrænse den frie udveksling af informationssamfundstjenester. Det er min vurdering, at et påbud om en individualiseret overtrædelse på visse betingelser ikke kan hindre den frie udveksling af tjenesteydelser.

177. For det første bestemmer artikel 18 i direktiv 2000/31 herom, at medlemsstaterne drager omsorg for, at indgivelse af søgsmål i henhold til national ret vedrørende aktiviteter i forbindelse med informationssamfundstjenester gør det muligt at vedtage forholdsregler for at bringe den angivelige overtrædelse til ophør og hindre, at der opstår yderligere skade for de berørte interesser. Selv om alle medlemsstater skal fastsætte muligheden for at vedtage sådanne foranstaltninger, har et påbud, som tilsigter at bringe en individualiseret overtrædelse til ophør eller forbygge denne, som tilstilles en tjenesteyder af en anden medlemsstat end den, hvor vedkommende er etableret, en begrænset evne til at begrænse den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester. Selv om denne bestemmelse henviser til søgsmål, afhænger spørgsmålet om, hvorvidt et påbud set fra adressaten herfor begrænser den frie bevægelighed for tjenesteydelser, ikke af den udstedende myndigheds art, men af substansen i og det materielle indhold af det pågældende påbud.

178. For det andet understøttes denne fortolkning, som den franske regering med føje har anført, ligeledes af dommen i sagen Glawischnig-Piesczek[67]. I denne dom rejste Domstolen ikke tvivl om, hvorvidt et påbud udstedt af en østrigsk retsinstans til en hosting-udbyder etableret i Irland med et identisk eller tilsvarende indhold som en information, der er erklæret ulovlig[68], var foreneligt med direktiv 2000/31. Herved lagde Domstolen ikke vægt på, at det pågældende påbud var udstedt af en retsinstans, men på påbuddets genstand.

179. For det tredje bekræftede EU-lovgiver denne fortolkning i forordning (EU) 2022/2065[69]. I 38. betragtning til denne forordning præciseres således bl.a., at påbud om at gribe ind over for specifikt ulovligt indhold i princippet ikke begrænser den frie bevægelighed for formidlingstjenester, hvorfor artikel 3 i direktiv 2000/31 ikke finder anvendelse på disse[70].

180. Af alle disse grunde er det min opfattelse, at påbuddet om at gribe ind over for specifikt ulovligt indhold, som tilsigter at bringe en individualiseret overtrædelse til ophør eller forhindre denne, ikke er underlagt betingelserne i artikel 3 i direktiv 2000/31, for så vidt som dette påbud ikke begrænser den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester. Denne konstatering skal forstås snævert, således at den ved denne artikel indførte ordning ikke skades. Et sådant påbud skal tage sigte på at afhjælpe en individualiseret overtrædelse uden imidlertid i øvrigt at påvirke udøvelsen af aktiviteten som leverandør af informationssamfundstjenester. F.eks. kan adressaten for et påbud om at gribe ind således ikke være forpligtet til at ændre den måde, hvorpå vedkommende tilrettelægger selve sin virksomhed.

67 – Dom af 3.10.2019 (C-18/18, EU:C:2019:821).

68 – Jeg skal præcisere, at den lære, der skal udledes af denne dom, ikke kan være afgørende. Den forelæggende ret havde nemlig i den sag, der gav anledning til nævnte dom, ikke ønsket en fortolkning af artikel 3 i direktiv 2000/31. Desuden omformulerede Domstolen de præjudicielle spørgsmål og undersøgte dette direktiv i sin helhed. Domstolen kunne endvidere fastslå, at det ikke tilkom den at fortolke denne bestemmelse, eller at betingelserne i nævnte direktivs artikel 3, stk. 4, ikke var opfyldt.

69 – Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065 af 19.10.2022 om et indre marked for digitale tjenester og om ændring af direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester) (EUT 2022, L 277, s. 1).

70 – Det fremgår af 38. betragtning til forordning 2022/2065, at »[p]åbud om at gribe ind over for ulovligt indhold og give oplysninger er omfattet af de regler, der fastsætter kompetencen i den medlemsstat, hvor den berørte tjenesteyder er etableret, med mulighed for fravigelser fra denne kompetence i visse tilfælde, jf. artikel 3 i direktiv [2000/31], hvis betingelserne i nævnte artikel er opfyldt. Da de pågældende påbud vedrører specifikt ulovligt indhold og specifik ulovlig information, begrænser disse påbud udstedt til udbydere af formidlingstjenester, som er etableret i en anden medlemsstat, i princippet ikke disse udbyderes frihed til at yde deres tjenester på tværs af grænserne. Derfor finder bestemmelserne i [dette direktivs] artikel 3 [...] ikke anvendelse på disse påbud«.

181. Spørgsmålet er, hvordan sådanne påbud om at gribe ind, der ikke begrænser den frie bevægelighed for tjenesteydelser som omhandlet i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2000/31, er forbundet med påbuddene i dette direktivs artikel 14, stk. 3.

182. Det skal i denne henseende erindres, at disse to bestemmelser har forskellige funktioner[71]. I artikel 14, stk. 3, i direktiv 2000/31 henvises endvidere udtrykkeligt til medlemsstaternes retssystemer, og det fremstår, som om der er overladt en skønsmargen med hensyn til udstedelse af påbud. Jeg vil således ikke sige, at intet påbud, der kan tilstilles en tjenesteyder gennem denne bestemmelse, begrænser den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester. Jeg er derimod af den opfattelse, at formålet med alle disse foranstaltninger er det samme, nemlig at bringe en individualiseret overtrædelse til ophør eller forhindre denne ved at tage sigte på et specifikt ulovligt indhold.

183. På denne baggrund skal det alene afgøres, om den omhandlede nationale foranstaltning begrænser den frie bevægelighed for tjenesteydelser.

3) Det pågældende forbud mod videreformidling

184. Det skal erindres, at det fremgår af min analyse, at et påbud om at handle i forhold til et specifikt ulovligt indhold, som tilsigter at bringe en individualiseret overtrædelse til ophør eller forhindre denne, ikke må medføre en begrænsning af den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester[72].

185. I det foreliggende tilfælde er hverken de oplysninger om færdselskontroller, som meddeles af brugerne af en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering, eller denne tjenestes brugeres meddelelse heraf som sådan ulovlige. Derimod er det forhold, at en operatør af denne tjeneste videreformidler disse oplysninger i strid med et påbud udstedt af en kompetent myndighed, ulovligt, og denne ulovlighed synes at opstå ved forkyndelsen af påbuddet til den berørte operatør[73]. Det pågældende forbud mod videreformidling tager således for det første ikke sigte på et specifikt ulovligt indhold og tilstræber for det andet ikke at bringe en individualiseret overtrædelse til ophør eller forhindre denne, men kan føre til, at adressaten for dette forbud begår en sådan overtrædelse, hvis forbuddet tilsidesættes.

186. Dette forbud har således ikke kendetegnene ved et påbud om at handle i forhold til et specifikt ulovligt indhold, som tilsigter at bringe en individualiseret overtrædelse til ophør eller forhindre denne, og som ikke begrænser den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester.

71 – Jf. i denne retning hvad angår forbindelsen mellem artikel 3 i direktiv 2000/31 og forordning 2022/2065, M. Husovec, Principles of the Digital Services Act, Cambridge University Press, 2017, s. 153, og F. Wilman, i F. Wilman, S.L. Kaleda og P.J. Loewenthal, The EU Digital Services Act. A Commentary, Oxford University Press, Oxford 2024, s. 56.

72 – Jf. punkt 180 i dette forslag til afgørelse.

73 – Den franske regering synes i denne henseende i sine skriftlige indlæg at antyde, at information om en given færdselskontrol »erklæres ulovlig«, før et påbud om ikke at videreformidle informationen er udstedt. Læsningen af færdselslovens artikel L. 130-11 og R. 130-11 lader imidlertid forstå, at en administrativ myndighed kan forbyde videreformidling af information om en given færdselskontrol, og at det forhold, at videreformidlingen er ulovlig, først opstår ved forkyndelsen til den pågældende operatør. Denne problemstilling henhører under alle omstændigheder under fortolkningen af national ret, som alene henhører under den forelæggende rets kompetence.

e) Vedtagelse af foranstaltninger vedrørende en bestemt tjenesteydelse

187. Det fremgår af artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31, at en foranstaltning, hvorved bestemmelsesmedlemsstaten for tjenesteydelser kan fravige dette direktivs artikel 3, stk. 2, skal vedrøre »en bestemt informationssamfundstjeneste«. I dommen i sagen Google Ireland m.fl.[74] præciserede Domstolen, at generelle og abstrakte foranstaltninger vedrørende en kategori af bestemte informationssamfundstjenester, der er beskrevet i generelle vendinger, og som finder anvendelse uden forskel på enhver tjenesteyder i denne kategori af tjenester, ikke er omfattet af begrebet foranstaltninger, der »træffes over for en informationssamfundstjeneste«.

188. Selv om det pågældende forbud mod videreformidling har virkninger for en operatør af en kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering fra forkyndelsen heraf til den berørte operatør, synes en kompetent administrativ myndighed at udstede et enkelt forbud mod videreformidling for den færdselskontrol, som denne myndighed ønsker at unddrage fra alle disse tjenester.

189. For det første kræver færdselslovens artikel R. 130-12 nemlig, at oplysningerne om forbud mod videreformidling meddeles operatørerne gennem et informationssystem. Det følger af denne bestemmelse, at den herved foretagne meddelelse gælder som forelæggelse af afgørelsen om forbud.

190. For det andet anføres det to gange i færdselslovens artikel L. 130-11, at en kompetent administrativ myndigheds forbud mod videreformidling forbyder enhver operatør af en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering at videreformidle beskeder og indikationer om en færdselskontrol. Coyote System har i retsmødet desuden gjort gældende, at den kompetente myndighed ikke alene kan tage sigte på visse operatører.

191. Jeg skal herom påpege, at selv om det pågældende forbud mod videreformidling synes at finde anvendelse på alle leverandører af en kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering[75], vedrørte dommen i sagen Google Ireland m.fl. imidlertid foranstaltninger, som ikke alene fandt anvendelse uden forskel på en kategori af bestemte informationssamfundstjenester, der var beskrevet i generelle vendinger, men som ligeliges var af generel og abstrakt karakter. Det pågældende forbud mod videreformidling finder ikke anvendelse på hypotetiske eller gentagne situationer, men på en given færdselskontrol. Dette forbud kan således ikke sammenlignes med en generel og abstrakt lovgivning som den i nævnte dom omhandlede.

192. I denne forbindelse fastslog Domstolen i dommen i sagen Google Ireland m.fl.[76], at generelle og abstrakte foranstaltninger ikke kan udgøre de foranstaltninger til fravigelse, der er fastsat i artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31, bl.a. fordi det, såfremt bestemmelsesmedlemsstaten tillades at vedtage sådanne foranstaltninger, vil gribe ind i oprindelsesmedlemsstatens lovgivningskompetence og medføre, at tjenesteyderne vil være underlagt såvel lovgivningen i oprindelsesmedlemsstaten som lovgivningen i bestemmelsesmedlemsstaten eller bestemmelsesmedlemsstaterne. Vedtagelsen af en foranstaltning, der finder anvendelse på et

74 – Præmis 60.

75 – Det skal for det første erindres, at det pågældende forbud mod videreformidling har virkninger for de operatører, hvortil det meddeles, og for det andet at det ikke fremgår af anmodningen om præjudiciel afgørelse, hvordan listen over de operatører, hvortil et forbud meddeles, udarbejdes.

76 – Præmis 49.

bestemt tilfælde, synes imidlertid ikke at have en sådan virkning, for så vidt som denne foranstaltning snarere vedrører medlemsstaternes retsinstansers og øvrige myndigheders kompetencer og beslutningsbeføjelser.

193. Det er i øvrigt korrekt, som Domstolen bemærkede i dommen i sagen Google Ireland m.fl.[77], at artikel 3, stk. 4, litra b), i direktiv 2000/31 forpligter en bestemmelsesmedlemsstat til at anmode oprindelsesmedlemsstaten om at træffe foranstaltninger hvad angår informationssamfundstjenester, og at denne bestemmelse forudsætter, at den medlemsstat, hvortil en sådan anmodning er rettet, kan identificeres før vedtagelsen af en foranstaltning i henhold til dette direktivs artikel 3, stk. 4, således at bestemmelsesmedlemsstaten kan opfylde denne forpligtelse. Det fremgår imidlertid af nævnte direktivs artikel 3, stk. 4, litra b), sammenholdt med 26. betragtning hertil, at de foranstaltninger, der er nødvendige for at afsløre og retsforfølge strafferetlige lovovertrædelser, ikke er underlagt denne forpligtelse. Det følger desuden af direktivets artikel 3, stk. 5, at en bestemmelsesmedlemsstat i hastende tilfælde kan fravige de proceduremæssige betingelser i dette direktivs artikel 3, stk. 4, litra b), og efterfølgende meddele Kommissionen og en tjenesteyders oprindelsesmedlemsstat en foranstaltning. Dette underbygger fortolkningen, hvorefter visse foranstaltninger også kan fungere som foranstaltninger til fravigelse, når det før vedtagelsen af disse ikke er muligt at opfylde de proceduremæssige betingelser i artikel 3, stk. 4, litra b), direktiv 2000/31, for så vidt som disse foranstaltninger opfylder betingelserne fastsat i dette direktivs artikel 3, stk. 4, litra a).

194. I det foreliggende tilfælde synes det pågældende forbud mod videreformidling med forbehold af den forelæggende rets efterprøvelse at kunne kvalificeres som foranstaltninger, der »træffes over for en informationssamfundstjeneste« som omhandlet i artikel 3, stk. 4, litra a), i direktiv 2000/31.

f) Delkonklusion

195. Det fremgår for det første af min analyse, at det pågældende forbud mod videreformidling ikke er udelukket fra det koordinerede område i lyset af de formål, som forfølges med dette forbud[78], for det andet at nævnte forbud begrænser den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester[79], og for det tredje at forbuddet med forbehold for den forelæggende rets efterprøvelse kan fungere som en foranstaltning, hvorved en medlemsstat kan begrænse den frie bevægelighed for tjenesteydelser, for så vidt som det opfylder de betingelser, der er fastsat i artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31[80].

196. Af samtlige de grunde, jeg har anført ovenfor, skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 3 i direktiv 2000/31 ikke er til hinder for et forbud mod videreformidling af beskeder og indikationer fra brugerne af en kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering, som en bestemmelsesmedlemsstat for disse tjenester påtænker ligeledes at pålægge nævnte tjenesters operatører, der er etableret i andre medlemsstater, for så vidt som dette forbud opfylder de betingelser, der er fastsat i dette direktivs artikel 3, stk. 4, eller i givet fald artikel 3, stk. 5.

77 – Præmis 35.

78 – Jf. punkt 165 i dette forslag til afgørelse.

79 – Jf. punkt 186 i dette forslag til afgørelse.

80 – Jf. punkt 194 i dette forslag til afgørelse.

3. Det tredje spørgsmål

a) Indledende bemærkninger

197. Det tredje spørgsmål vedrører fortolkningen af artikel 15 i direktiv 2000/31, og det ønskes hermed oplyst, om det forbud mod at pålægge en generel overvågningsforpligtelse, som er fastsat i denne bestemmelse, er til hinder for anvendelsen af det pågældende forbud mod videreformidling.

198. I denne henseende vedrører alle ovenstående betragtninger funktionen af det indre marked for informationssamfundstjenester, som er fastsat i dette direktivs artikel 3.

199. Ud over problemstillingen med betingelserne for, at medlemsstaterne kan give operatører af informationssamfundstjenester påbud i grænseoverskridende situationer, indeholder direktiv 2000/31 bestemmelser, der kan have indvirkning på rammerne for disse påbud. Dette direktivs artikel 14 og 15 indgår i disse bestemmelser.

200. De pågældende bestemmelser finder bl.a. anvendelse, når en medlemsstat ønsker at tilstille visse tjenesteydere etableret i andre medlemsstater et påbud. I dette tilfælde foregår undersøgelsen af, om beføjelsen til at udstede dette påbud, er foreneligt med direktiv 2000/31, i to trin: undersøgelsen af dette direktivs artikel 3, stk. 2 og 4, og derefter af direktivets artikel 14 og 15.

201. Det skal påpeges, at artikel 15 i direktiv 2000/31, som det fremgår af ordlyden af denne bestemmelse, alene er relevant, hvis leverandøren af informationssamfundstjenesten er omfattet af anvendelsesområdet for dette direktivs artikel 12-14.

202. For så vidt som den forelæggende ret ligeledes har anmodet Domstolen om en fortolkning af artikel 15 i direktiv 2000/31, og denne artikel finder anvendelse på de tjenesteydelser, der bl.a. er omhandlet i dette direktivs artikel 14, kan det antages, at den forelæggende ret har taget udgangspunkt i den forudsætning, at tjenesteydelser, der henhører under anvendelsesområdet for de for denne ret anfægtede nationale bestemmelser, udgør hosting-tjenester. Eftersom denne forudsætning er blevet drøftet i retsmødet, vil jeg imidlertid knytte nogle bemærkninger til den.

b) En elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering

1) Indledende bemærkninger

203. De omhandlede nationale bestemmelser vedrører operatører af elektroniske kørsels- eller navigationsstøttetjenester baseret på geolokalisering.

204. Selv om det i anmodningen om præjudiciel afgørelse ikke præciseres, hvori en sådan tjeneste består, kan dens funktionsmåde udledes af ordlyden af disse nationale bestemmelser. Parterne har endvidere afgivet visse bemærkninger vedrørende de praktiske aspekter ved disse tjenesters funktion. I denne henseende angår en anden vanskelighed den omstændighed, at disse bemærkninger i hvert fald delvist ikke synes at vedrøre definitionen i fransk ret af begrebet »elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering«, men den tjeneste, der leveres af selskabet Coyote System og tilsvarende tjenester.

205. Jeg vil alligevel støtte mig på disse bemærkninger med henblik på at fastlægge udgangspunktet for nedenstående analyse. Det står nemlig fast, at selskabet Coyote System er operatør på en elektronisk kørsels- og navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering som omhandlet i fransk ret. En analyse, som tager hensyn til kendetegnene ved dette selskab, vil følgelig angå i hvert fald en del af anvendelsesområdet for de bestemmelser, der anfægtes for den forelæggende ret.

206. Det tilkommer under alle omstændigheder den forelæggende ret at fortolke national ret og fastlægge anvendelsesområdet for de omhandlede nationale bestemmelser. Det tilkommer ligeledes denne i lyset af de præciseringer, som Domstolen giver, at efterprøve, om en operatør af denne tjeneste henhører under anvendelsesområdet for artikel 14, stk. 1, i direktiv 2000/31.

2) Udgangspunktet for min analyse

207. En af de væsentligste funktioner ved en elektronisk kørsels- og navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering synes at være at give føreren oplysninger om færdselsforholdene og varsling om andre trafikale begivenheder på den rute, som denne fører har valgt, eller i nærheden af, hvor vedkommende aktuelt befinder sig. Færdselskontroller, der gennemføres af de offentlige myndigheder, er omfattet af disse begivenheder.

208. Færdselslovens artikel L. 130-11 forudsætter, at en sådan tjeneste i hvert fald delvist fodres med beskeder og indikationer afgivet af visse brugere, som videreformidles af operatøren af denne tjeneste til samtlige brugere.

209. Som Coyote System har forklaret i sine skriftlige indlæg og i retsmødet, kan brugeren af en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering i praksis trykke på et ikon for en forhåndsbestemt kategori af trafikale begivenheder for at anmelde en begivenhed samt sin placering og ledsage denne anmeldelse af en personlig besked eller et billede.

210. Denne anmeldelse videreformidles straks og automatisk til alle brugere, der, hvis de finder anmeldelsen urigtig, herefter kan melde denne fejl ved at trykke på et ikon til dette formål. Hvis flere brugere melder en fejl, slettes den pågældende anmeldelse.

211. Coyote System har med hensyn til visningen af anmeldte begivenheder ligeledes præciseret, at funktionen af dette selskabs tjeneste er støttet på en algoritme, der styrer disse anmeldelser med henblik på bl.a. at samle dem, der overlapper hinanden, og slette dem, hvis troværdighed i tilstrækkelig grad anfægtes af brugergruppen. Hvad angår anmeldelser fra brugerne udøver disse operatører derimod ingen kontrol med indholdet heraf og videreformidler dem uden videre til brugerne.

212. Selv om den mekanisme, som funktionen for enhver anden elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering støttes på, umiddelbart adskiller sig fra Coyote Systems tjeneste, synes alle disse tjenesters funktionsmåde at afhænge af behandlingen af en betydelig mængde oplysninger afgivet af brugerne, hvilket kræver en automatiseret mekanisme.

213. Henset til disse bemærkninger skal det indledningsvis undersøges, om en kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering består i »oplagring af information leveret af en tjenestemodtager« som omhandlet i artikel 14, stk. 1, i direktiv 2000/31 (afdeling 3), og derefter

afgøres, om en operatør af en sådan tjeneste er »leverandør af formidlingsydelser« i den af lovgiver tilsigtede betydning inden for rammerne af afdeling 4 i kapitel II i dette direktiv (afdeling 4).

3) Begrebet hosting-tjeneste

214. Artikel 14, stk. 1, i direktiv 2000/31 vedrører levering af hosting-tjenester, dvs. informationssamfundstjenester, som består i oplagring af information leveret af en tjenestemodtager på dennes anmodning.

215. En sådan tjeneste kan ligeledes omfatte formidling af oplysninger til offentligheden på anmodning fra brugeren. Det følger nemlig af fast retspraksis, at en operatør af en platform for et socialt onlinenetværk, som oplagrer oplysninger afgivet af denne platforms brugere [81], og operatøren af en videodelingsplatform [82] i det mindste principielt er hosting-udbydere som omhandlet i artikel 14 i direktiv 2000/31. Domstolen har ligeledes fastslået, at en søge- og annonceringsydelse er en hosting-tjeneste, for så vidt som leverandøren heraf udsender information fra aftageren af denne ydelse på et kommunikationsnetværk, der er åbent for internetbrugere, og lagrer, dvs. gemmer i hukommelsen på sin server, visse oplysninger, der vælges af annoncøren [83]. EU-lovgiver har fastlagt en bred definition af hosting-tjeneste i forbindelse med forordning 2022/2065 [84].

216. Spørgsmålet er således, om elektroniske kørsels- eller navigationsstøttetjenester baseret på geolokalisering udgør tjenester, hvis genstand svarer til den beskrivelse, jeg lige har anført.

217. I denne henseende leveres oplysningerne om færdselsforholdene i modsætning til de oplysninger, der leveres til platforme for sociale onlinenetværk og videodelingsplatforme, ikke til en operatør af en sådan elektronisk tjeneste med henblik på oplagring og udbredelse heraf, men for at fordre den informationspulje, som denne operatør råder over, og som behandles med en algoritme. Denne behandling gør det muligt at skabe et unikt billede, der så troværdigt som muligt afspejler færdselsforholdene inden for et givent område. Operatøren tilsender derefter brugerne resultatet af denne behandling med henblik på at give dem oplysninger i realtid om færdselsforholdene i det område, hvor de befinder sig.

218. Med undtagelse af den oprindelige anmeldelse af en begivenhed udbredes de oplysninger fra en bruger følgelig ikke til alle brugerne gennem den pågældende tjeneste i den form, hvori vedkommende har fremlagt dem. Denne tjeneste skaber desuden et nyt »informationslag« på grundlag af oplysningerne fra brugerne, og indrømmelsen af adgang hertil er det væsentligste formål med denne tjeneste.

219. Hvad angår den oprindelige anmeldelse af en begivenhed er det korrekt, at denne synes straks og automatisk at blive udbredt til alle brugere af den pågældende tjeneste.

[81] – Jf. dom af 16.2.2012, SABAM (C-360/10, EU:C:2012:85, præmis 27), og af 3.10.2019, Glawischnig-Piesczek (C-18/18, EU:C:2019:821, præmis 22).

[82] – Jf. i denne retning dom af 22.6.2021, YouTube og Cyando (C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 104), og af 26.4.2022, Polen mod Parlamentet og Rådet (C-401/19, EU:C:2022:297, præmis 28).

[83] – Dom af 23.3.2010, Google France og Google (C-236/08 – C-238/08, EU:C:2010:159, præmis 111).

[84] – For at afhjælpe denne definition, der ikke er tilpasset nutidens udfordringer, har EU-lovgiver inden for denne vide kategori af hosting-tjenester sondret mellem en underkategori, der består af tjenester leveret af onlineplatforme, som ikke alene består i oplagring af oplysninger fra brugerne, men ligeledes i udbredelse heraf til offentligheden. I medfør af forordning 2022/2065 er operatørerne af disse platforme i hvert fald i princippet underlagt yderligere specifikke forpligtelser. Jf. ligeledes 13. betragtning til denne forordning.

220. Inden for rammerne af hosting-tjenester som omhandlet i artikel 14 i direktiv 2000/31 foretages oplagring og udbredelse efter anmodning fra brugeren, hvilket forudsætter, at vedkommende indleder en proces og bevarer en vis kontrol med disse operationer.

221. Det skal i denne henseende fremhæves, at funktionen af Coyote Systems tjeneste er baseret på en algoritme, der sletter anmeldelser, hvis troværdighed i tilstrækkelig grad bestrides af brugergruppen. Resultatet af denne algoritmes operationer erstatter således beslutningen fra den bruger, der har indgivet den oprindelige anmeldelse med henblik på udbredelse heraf. Selv om det er korrekt, at sletningen af anfægtede anmeldelser kan foreskrives i de generelle betingelser for anvendelse af tjenesten, ændrer dette ikke ved det forhold, at oplagrings- og udbredelsesoperationer, der indledes efter anmodning fra en bruger, afbrydes af resultatet af algoritmens behandling af alle oplysninger, som operatøren har modtaget.

222. Endelig synes den samme behandling at blive anvendt på de af Coyote System omtalte anmeldelser, der ledsages af en personlig besked eller et billede. Disse udbredes nemlig straks og automatisk, og de andre brugere kan bekræfte eller anfægte rigtigheden heraf. Alle disse meddelelser behandles med en algoritme, og kun resultatet af denne behandling tilsendes brugerne gennem tjenesten [85].

223. Det følger heraf, at en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering ikke som sådan består i oplagring og udbredelse gennem denne tjeneste af oplysninger fra brugerne, men i, at der på grundlag af disse oplysninger dannes et nyt informationslag, som giver brugerne et unikt billede, der i realtid og så troværdigt som muligt afspejler færdselsforholdene i det område, hvor de befinder sig.

224. I denne henseende bestemmer artikel 14, stk. 2, i direktiv 2000/31, at denne artikels stk. 1 ikke finder anvendelse, når tjenestemodtageren handler under tjenesteyderens myndighed eller kontrol. Dette stk. 1 finder heller ikke anvendelse, når tjenesteyderen meddeler brugerne en samling af de oplysninger, som denne tjenesteyder er blevet forelagt, men som ikke længere kan genkendes i denne samling, efter at de er blevet omordnet. En kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering henhører således ikke under anvendelsesområdet for dette direktivs artikel 14, stk. 1.

225. Jeg fortsætter imidlertid min analyse, såfremt Domstolen ikke følger mit forslag og måtte fastslå, at en kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering kan udgøre en hosting-tjeneste som omhandlet i artikel 14 i direktiv 2000/31. For at den lagring, som en leverandør af en informationssamfundstjeneste foretager, henhører under denne bestemmelse, skal den adfærd, som denne tjenesteyder udviser, i det væsentlige begrænse sig til en »formidlingsydelse« i den betydning, hvori udtrykket er anvendt af lovgiver inden for rammerne af dette direktivs afdeling 4 [86].

[85] – Det kan i denne henseende ikke udelukkes, at en komponent i denne tjeneste, som består i en fremsendelse af beskeder mellem brugerne, udgør en hosting-tjeneste. Spørgsmålet om denne kommunikations funktion er imidlertid ikke rejst i det foreliggende tilfælde.

[86] – Jf. i denne retning dom af 23.3.2010, Google France og Google (C-236/08 – C-238/08, EU:C:2010:159, præmis 112).

4) Kvaliteten som hosting-udbyder

226. Det fremgår af artikel 14, stk. 1, i direktiv 2000/31, sammenholdt med 42. betragtning hertil, at for at en leverandør af en informationssamfundstjeneste henhører under anvendelsesområdet for denne bestemmelse, skal den pågældendes aktivitet være rent teknisk, automatisk og passiv, hvilket indebærer, at denne tjenesteyder hverken har kendskab til eller kontrol med de oplysninger, der fremsendes eller oplagres.

227. I forbindelse med den undersøgelse, der foretages for at afgøre, om en tjenesteyders aktivitet har en sådan karakter, er den grad af deltagelse, som denne tjenesteyder har i fastlæggelsen af, hvorledes de forelagte oplysninger præsenteres, og i »oprensningen« af indholdet, vigtig.

228. Domstolen fastslog nemlig i dommen i sagen L'Oréal m.fl., som vedrørte en operatør af en onlinemarkedsplads [87], at den omstændighed alene, at en operatør lagrer salgsudbud på sin server, fastsætter betingelser for levering af sine ydelser, oppebærer betaling herfor og giver en række generelle oplysninger til sine kunder, ikke kan bevirke, at vedkommende ikke omfattes af de undtagelser fra ansvar, som er fastsat i direktiv 2000/31. Såfremt denne operatør derimod yder bistand bestående i bl.a. at optimere eller fremme de omhandlede salgsudbud, skal vedkommende anses for ikke at have haft en neutral rolle i forholdet mellem sine kunder, der er sælgere, og potentielle købere, men at have udøvet en aktiv rolle, som giver den pågældende kendskab til eller kontrol med oplysninger om disse salgsudbud.

229. Den omstændighed, at en tjenesteyder operetter en struktur med generel fremlæggelse af de lagrede oplysninger efter anmodning fra brugerne, indebærer således ikke umiddelbart, at den pågældende havde kendskab til eller kontrol med indholdet af disse oplysninger. Den omstændighed, at operatøren af en kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering fastlægger de kategorier af trafikale begivenheder, som brugerne kan vælge til at anmelde en begivenhed, betyder følgelig ikke, at denne operatør spiller en aktiv rolle, som kan give vedkommende kendskab til eller kontrol med oplysningerne om denne anmeldelse. Beslutningen om at knytte en anmeldelse til en specifik kategori, træffes nemlig af brugeren af tjenesten, og denne brugers valg kan ikke afspejle de aktuelle færdselsforhold korrekt.

230. Den oprindelige anmeldelse af en trafikal begivenhed udbredes endvidere straks og automatisk til alle brugere. På dette tidspunkt efterprøver operatøren af tjenesten ikke rigtigheden af denne anmeldelse, og udbredelsen heraf kræver ingen handling fra dennes side.

231. En målrettet analyse af de oprindelige anmeldelser giver imidlertid et fuldstændigt billede af den omhandlede tjeneste. Oplysningerne fra brugerne udbredes nemlig ikke uden videre, men behandles med en algoritme med henblik på at give et unikt billede, som afspejler færdselsforholdene i et bestemt område [88].

232. Følgende spørgsmål skal besvares: Spiller operatøren af en kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering en aktiv rolle, der giver vedkommende et kendskab til eller kontrol med indholdet af beskederne, når den pågældende skaber en algoritme til automatiseret behandling af anmeldelser, som er indbyrdes forbundne, således at fremlæggelsen af alle disse anmeldelser inden for rammerne af dennes tjeneste afhænger af, hvordan denne algoritme fungerer? Uafhængigt af indholdet af de beskeder og angivelser, som

[87] – Jf. dom af 12.7.2011 (C-324/09, EU:C:2011:474, præmis 115 og 116).

[88] – Jf. punkt 223 i dette forslag til afgørelse.

meddeles individuelt af enhver bruger af denne tjeneste, afgøres det endelige resultat af alle disse meddelelser, som er tilgængeligt for alle brugere, nemlig af en algoritme, som foretager en fornyet inddeling af anmeldelserne eller sletter dem.

233. Coyote System har gjort gældende, at operatøren af en kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering ikke kontrollerer anmeldelserne fra brugerne af denne tjeneste: Disse anmeldelser udbredes straks og automatisk til alle brugere af tjenesten uden indgreb fra operatøren. Eventuelle ændringer af de registrerede anmeldelser, herunder sletning heraf, sker ved indgreb fra andre brugere. For at gengive den af dette selskab anvendte ordlyd »skaber, inddeler, ændrer og sletter [tjenestens brugere] anmeldelser fra start til slut«.

234. I denne henseende konstaterede generaladvokat Poiares Maduro i sit forslag til afgørelse i sagen Google France og Google [89], at en operatør af søgemaskinen Google forbliver neutral hvad angår de oplysninger, den formidler, eftersom resultaterne af brugernes søgninger skyldes automatiske algoritmer, som anvender objektive kriterier for at fremlægge websteder, der kan være af interesse for internetbrugeren. Ifølge generaladvokaten afhænger gengivelsen af disse websteder og den rækkefølge, de vises i, af deres relevans for de indtastede søgeord og ikke af Googles interesse i eller forhold til et bestemt websted. I dommen i sagen Google France og Google [90] gengav Domstolen ikke udtrykkeligt dette kriterium og fokuserede på den pågældende operatørs aktivitets rent tekniske, automatiske og passive karakter. Domstolen bemærkede bl.a., at overensstemmelsen mellem det valgte søgeord og det søgeord, som indtastes af en internetbruger, ikke i sig selv er tilstrækkelig til at fastslå, at Google har kendskab til eller kontrol med de oplysninger, som annoncørerne indfører i dette selskabs system, og som gemmes på selskabets server.

235. I sit forslag til afgørelse i YouTube og Cyando-sagen [91] fremhævede generaladvokat Saugmandsgaard Øe, at en algoritme, der er indført for at sikre visse funktioner i en videodelingsplatform – nemlig søgning, indeksering og anbefaling af søgningen – foretog en rent teknisk og automatisk behandling af de oplysninger, som var lagret af operatøren af denne platform, hvorfor denne operatør ikke kontrollerede indholdet af de lagrede oplysninger, men betingelserne for visningen.

236. I YouTube og Cyando-dommen [92] fastslog Domstolen i øvrigt for så vidt angår én af de betingelser, som er fastsat i artikel 14, stk. 1, i direktiv 2000/31 for, at en leverandør af formidlingsydelser kan fritages for ansvar, at den omstændighed, at operatøren af en onlineplatform til deling af indhold foretager en automatiseret indeksering af det indhold, der uploades på denne platform, at nævnte platform har en søgefunktion, og at den anbefaler videoer i forhold til brugernes profil eller præferencer, ikke er tilstrækkelig til at fastslå, at denne betingelse er opfyldt. Som jeg påpegede i mit forslag til afgørelse i sagen Russmedia Digital og Inform Media Press [93], kan denne omstændighed så meget desto mindre fratage en sådan operatør muligheden for at påberåbe sig ansvarsfritagelsen i denne bestemmelse. Spørgsmålet om, hvorvidt de i artikel 14, stk. 1, litra a) og b), i direktiv 2000/31 fastsatte betingelser for

89 – C-236/08 – C-238/08 (EU:C:2009:569, punkt 144).

90 – Dom af 23.3.2010 (C-236/08 – C-238/08, EU:C:2010:159, præmis 114 og 117).

91 – Jf. generaladvokat Saugmandsgaard Øes forslag til afgørelse YouTube og Cyando (C-682/18 og C-683/18, EU:C:2020:586, punkt 160 og 162).

92 – Jf. dom af 22.6.2021 (C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 114).

93 – C-492/23 (EU:C:2025:68, punkt 53).

ansvarsfritagelse er opfyldt, opstår nemlig kun, hvis den pågældende tjenesteyder kan kvalificeres som en »hosting-udbyder, der påtager sig en neutral rolle«, for så vidt angår de oplysninger, som den pågældende oplagrer, og umiddelbart kan påberåbe sig denne fritagelse.

237. Jeg udleder heraf, at tjenesteyderen ikke kan miste sin egenskab af hosting-udbyder af den grund alene, at vedkommende anvender en algoritme, som foretager en automatiseret indeksering af indhold fremlagt af brugerne og anbefaler disse indhold, som kan interessere dem, uden at den imidlertid sletter eller skjuler andet indhold.

238. Algoritmens behandling af oplysninger fra brugerne kan dog ikke bestå i en oprensning af indholdet, men i oprettelse af et nyt sæt oplysninger, hvori oplysningerne fra brugerne ikke længere kan genkendes. Det forholder sig bl.a. således, når den pågældende tjeneste som i det foreliggende tilfælde tilsigter at give et billede, der er så troværdigt som muligt, af virkeligheden. I et sådant tilfælde kan operatøren af denne tjeneste nemlig spille en rolle, der i hvert fald giver vedkommende kontrol med oplysningerne fra brugerne. Hvis operatøren ved programmeringen af sin algoritme tillægger alle oplysninger fra sine brugere et niveau af relevans på grundlag af kriterier, der ifølge denne operatør gør det muligt afspejle færdselsforholdene pålideligt, skal vedkommende således anses for at udøve en sådan kontrol. Herved bestemmer operatøren kvantiteten og »kvaliteten« af de nødvendige oplysninger for at bekræfte eller slette en oplysning fra systemet. Disse kriterier kan desuden ikke alene vedrøre den blotte mængde af samstemmende eller afvigende oplysninger om en given trafikal begivenhed, men bl.a. også udviklingen af troværdigheden af en bruger og de oplysninger, som vedkommende afgiver.

239. Selv om den algoritme, som en operatør af en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering anvender, er målrettet oplysninger fremsendt af alle denne tjenestes brugere, henhører programmeringen heraf under denne operatørs område og giver følgelig vedkommende mulighed for at udøve kontrol med de fremsendte og lagrede oplysninger. Nævnte operatør kan derfor ikke påberåbe sig artikel 14, stk. 1, i direktiv 2000/31.

240. Henset til min konklusion udledt af analysen af artikel 14 i direktiv 2000/31 og det forhold, at dette direktivs artikel 15 kun finder anvendelse på leveringen af de tjenesteydelser, der bl.a. er omhandlet i den førstnævnte bestemmelse, skal det konstateres, at sidstnævnte bestemmelse ikke er relevant i forbindelse med undersøgelsen af, om det pågældende forbud mod videreformidling er foreneligt med nævnte direktiv. For fuldstændighedens skyld vil jeg alligevel undersøge det tredje spørgsmål, såfremt Domstolen ikke følger min analyse af dette direktivs artikel 14.

c) Artikel 15 i direktiv 2000/31

241. Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere oplyst, om artikel 15 i direktiv 2000/31 er til hinder for, at operatører af elektroniske kørsels- eller navigationsstøttetjenester baseret på geolokalisering pålægges en forpligtelse til inden for rammerne af denne tjeneste i konkrete tilfælde ikke at videreformidle visse kategorier af beskeder eller indikationer, uden at operatøren herved har fået kendskab til indholdet af disse beskeder eller indikationer.

242. For at besvare dette spørgsmål skal det undersøges, om et forbud mod videreformidling, som meddeles en operatør, pålægger denne forpligtelser, der er begrænset til særlige tilfælde. Selv om artikel 15, stk. 1, i direktiv 2000/31 forbyder medlemsstaterne at pålægge hosting-udbydere en generel forpligtelse til at overvåge de oplysninger, som de fremsender eller oplagrer, eller en

generel forpligtelse til aktivt at undersøge forhold eller omstændigheder, der tyder på ulovlig virksomhed, fremgår det af 47. betragtning til dette direktiv, at et sådant forbud ikke vedrører overvågningsforpligtelser i »særlige tilfælde«.

243. Herom har Domstolen ved flere lejligheder fastslået, at foranstaltninger, der består i at pålægge en tjenesteyder for egen regning at indføre filtreringssystemer, der indebærer en generel og varig overvågning, med henblik på at forhindre fremtidige krænkelser af intellektuelle ejendomsrettigheder, ikke var forenelige med artikel 15, stk. 1, i direktiv 2000/31[94]. Det følger heraf, at en overvågningsforpligtelse af enhver fremtidig tilsidesættelse af en given kategori af rettigheder på ingen måde er begrænset til særlige tilfælde, således som EU-lovgiver har tilsigtet med 47. betragtning til dette direktiv.

244. Som jeg påpegede i mit forslag til afgørelse i Glawischnig-Piesczek-sagen[95], fastslog Domstolen i dommen i sagen L'Oréal m.fl.[96], at en hosting-udbyder kan være tvunget til at træffe foranstaltninger, som bl.a. bidrager til at forhindre, at den samme modtager begår nye krænkelser af samme art. Jeg udledte heraf, at for at undgå, at dette fører til en generel forpligtelse, kræver en overvågningsforpligtelse, at yderligere krav er opfyldt, nemlig at der er tale om krænkelser af samme art, begået af samme modtager og af samme rettigheder[97]. En sådan overvågningsforpligtelse vedrørende særlige tilfælde skal således bl.a. begrænses i lyset af de oplysninger, som en operatør skal identificere og efterfølgende fjerne, eller hvortil den pågældende skal umuliggøre adgangen.

245. I samme retning fastslog Domstolen i Glawischnig-Piesczek-dommen[98], at et påbud til en leverandør af informationssamfundstjenester om at slette specifikke elementer i de oplysninger, som den pågældende lagrer som hosting-udbyder, med beskeder, der er identiske med eller svarer til dem, som en national retsinstans har erklæret ærekrænkende i forhold til bruger, vedrører særlige tilfælde. Domstolen lagde vægt på den omstændighed, at dette påbud ikke forpligtede hosting-udbyderen til at foretage en selvstændig vurdering af det lagrede indhold[99]. Domstolen fastslog, at denne udbyder med automatiserede søgninger blot kunne efterprøve, om et indhold omfattede de oplysninger, som var angivet i påbuddet, uden at udbyderen selv skulle undersøge, om dette indhold var ærekrænkende, såfremt denne betingelse ikke var opfyldt.

246. I mit forslag til afgørelse i Mc Fadden-sagen[100], der angik en operatør af et kommunikationsnet som omhandlet i artikel 12 i direktiv 2000/31, anførte jeg med udgangspunkt i forarbejderne til dette direktiv, at forudsætningen for, at en overvågningsforpligtelse kan finde anvendelse i særlige tilfælde, bl.a. er, at den ligeledes er begrænset for så vidt angår overvågningens genstand og varighed. Kravet om en tidsmæssig begrænsning af en overvågningsforpligtelse afspejles i flere domme[101], og Domstolen synes at have bekræftet denne fortolkning i YouTube og Cyando-dommen[102], idet den bemærkede, at dette direktivs artikel 15 er til hinder for, at en leverandør af en hosting-tjeneste pålægges en generel og varig overvågning.

94 – Jf. i denne retning dom af 22.6.2021, YouTube og Cyando (C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 135 og den deri nævnte retspraksis).

95 – C-18/18 (EU:C:2019:458, punkt 42).

96 – Dom af 12.7.2011 (C-324/09, EU:C:2011:474, præmis 144).

97 – Jf. mit forslag til afgørelse Glawischnig-Piesczek (C-18/18, EU:C:2019:458, punkt 45).

98 – Dom af 3.10.2019 (C-18/18, EU:C:2019:821).

99 – Jf. dom af 3.10.2019, Glawischnig-Piesczek (C-18/18, EU:C:2019:821, præmis 45, 46 og 53).

100 – C-484/14 (EU:C:2016:170, punkt 132).

101 – Jf. ligeledes mit forslag til afgørelse Glawischnig-Piesczek (C-18/18, EU:C:2019:458, punkt 49).

102 – Jf. i denne retning dom af 22.6.2021, YouTube og Cyando (C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 135).

247. Jeg skal erindre om, at alle forhold, der aftegner grænserne for en forpligtelse med hensyn til overvågning, er indbyrdes afhængige. Med henblik på at besvare spørgsmålet om, hvorvidt et påbud overholder forbuddet fastsat i artikel 15 i direktiv 2000/31, skal disse elementer således vurderes samlet.

248. Det er i lyset af disse betragtninger, at det skal afgøres, om en operatør med henblik på at overholde det pågældende forbud mod videreformidling skal foretage en overvågning, der er så tilstrækkeligt målrettet, at den er begrænset til særlige tilfælde.

249. Jeg skal i denne henseende erindre om, at det følger af fransk ret, at forbuddet udstedes for hver kontrol, som den kompetente myndighed ønsker at unddrage de elektroniske kørsels- eller navigationsstøttetjenester baseret på geolokalisering. Den forpligtelse, som en operatør pålægges med et forbud mod videreformidling, er endvidere tidsbegrænset. Det fremgår nemlig af færdselslovens artikel L. 130-11, at forbuddets maksimale varighed fastlægges på baggrund af arten af den pågældende færdselskontrol og under alle omstændigheder ikke må overstige 12 timer. På samme måde følger det af denne bestemmelse, at arealet på det område, der er omfattet af forbuddet, varierer, alt efter om der er tale om et byområde eller ej, hvorfor en operatørs forpligtelse ligeledes er geografisk afgrænset.

250. Med henblik på at overholde et forbud mod videreformidling har en operatør således pligt til ikke at videreformidle oplysninger, som vedrører en nærmere bestemt færdselskontrol. Denne operatør skal ikke foretage en selvstændig vurdering af alle de lagrede oplysninger, men det tilkommer denne med henblik på at identificere de oplysninger, som er omfattet af dette forbud, at anvende de kriterier, som er nærmere angivet i afgørelsen om forbuddet, hvorved omfanget af nævnte forbud afgrænses materielt, tidsmæssigt og geografisk.

251. Det fremgår af disse betragtninger, at det pågældende forbud mod videreformidling med forbehold af den prøvelse, som det eventuelt påhviler den nationale retsinstans at foretage, ikke medfører forpligtelser, der går videre end forpligtelserne vedrørende særlige tilfælde.

252. Denne betragtning drages ikke i tvivl af Coyote Systems udsagn om, at et forbud mod videreformidling i modsætning til, hvad denne retsinstans har anført, de facto tvinger operatørerne til at få kendskab til de beskeder, som fremsendes af brugerne, afgøre, om de er omfattet af området for undtagelsen i færdselslovens artikel L. 130-11, stk. II[103], og udvælge, hvilke af disse beskeder der kan videreformidles til brugergruppen.

253. Dette selskab har nemlig bestridt den forelæggende rets vurderinger uden imidlertid at forklare, hvorfor der ikke automatisk foretages en filtrering, og operatøren ikke foretager en forudgående analyse af beskedernes indhold ligesom i løsningen omtalt i Glawischnig-Piesczek-dommen[104]. Som jeg har påpeget[105], er artikel 15 i direktiv 2000/31 endvidere ikke til hinder for enhver afslørings- eller filtreringspligt. Denne bestemmelse forbyder tværtimod enhver form for generel overvågning, uden at der rejses tvivl om en forpligtelse på dette område i særlige tilfælde.

[103] – Det følger af ordlyden af artikel L. 130-11, stk. II, at »[f]orbuddet i denne artikels stk. I [ikke finder] anvendelse på de i artikel 3 i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 886/2013 af 15.5.2013 om supplering af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/40/EU hvad angår data og procedurer for vederlagsfri tilrådighedsstillelse, om muligt, af et minimum af generel trafiksikkerhedsinformation [(EUT 2013, L 247, s. 6)] omhandlede begivenheder eller omstændigheder«. Denne bestemmelse indeholder en liste på 12 betingelser vedrørende vejr- eller trafikforhold (såsom dyr, mennesker, hindringer og genstande på vejen), der kan påvirke trafiksikkerheden i egentlig forstand.

[104] – Dom af 3.10.2019, Glawischnig-Piesczek (C-18/18, EU:C:2019:821, præmis 46).

[105] – Jf. punkt 245 i dette forslag til afgørelse.

254. Henset til alle disse betragtning skal det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 15 i direktiv 2000/31 ikke er til hinder for, at operatører af en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering pålægges en forpligtelse til inden for rammerne af denne tjeneste ikke at videreformidle visse kategorier af beskeder eller indikationer, for så vidt som disse operatører for at identificere de beskeder eller indikationer, der er omfattet af dette forbud, ikke har pligt til at foretage en selvstændig vurdering af alle de lagrede oplysninger, men derimod skal anvende kriterier, som er nærmere angivet i afgørelsen om forbud, hvorved der er foretaget en materiel, tidsmæssig og geografisk afgrænsning af omfanget af nævnte forbud.

255. Uden at det berører disse yderligere bemærkninger ovenfor om fortolkningen af artikel 15 i direktiv 2000/31, opretholder jeg mit standpunkt anført i punkt 240 i dette forslag til afgørelse om, at denne bestemmelse ikke er relevant i forbindelse med undersøgelsen af, om det pågældende forbud mod videreformidling er foreneligt med nævnte direktiv.

VI. Forslag til afgørelse

256. Henset til samtlige ovenstående betragtninger foreslår jeg Domstolen at besvare de af Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) forelagte præjudicielle spørgsmål således:

I sag C-188/24:

»1) Det koordinerede område som defineret i artikel 2, litra h), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked omfatter den forpligtelse, der påhviler redaktører af onlinekommunikationstjenester, til at indføre tekniske anordninger for at forhindre, at mindreårige kan få adgang til pornografisk indhold, selv om denne forpligtelse ikke angår nogen af de områder, som er reguleret af harmoniseringsbestemmelserne i dette direktivs kapitel II og III.

2) Forpligtelsen til at indføre tekniske anordninger for at forhindre, at mindreårige kan få adgang til pornografisk indhold, kan ikke udelukkes fra det koordinerede område som omhandlet i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31, eftersom denne forpligtelse er en logisk følge af de generelle og abstrakte strafferetlige bestemmelser, som identificerer visse handlinger som straffelovsovertrædelser, der kan retsforfølges, og finder anvendelse på enhver fysisk eller juridisk person uden forskel.

3) Den omstændighed, at vedtagelsen af individuelle foranstaltninger om en given tjenesteydelse ikke kan sikre beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved chartrets artikel 1 og 24 og EMRK's artikel 8, gør det ikke muligt at fravige den ordning, der er fastsat i samme direktivs artikel 3, med henblik på at pålægge en kategori af tjenesteydere en forpligtelse, der følger af generelle og abstrakte bestemmelser.«

I sag C-190/24:

»1) Det koordinerede område som defineret i artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31 omfatter et forbud for operatører af en elektronisk kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering mod gennem denne tjeneste at videreformidle alle beskeder eller indikationer fra brugerne, som kan give andre brugere mulighed for at unddrage sig færdselskontroller, selv om dette forbud ikke angår nogen af de områder, der er reguleret ved harmoniseringsbestemmelserne i dette direktivs kapitel II og III.

2) Artikel 3 i direktiv 2000/31 er ikke til hinder for et forbud mod videreformidling af beskeder og indikationer fra brugerne af en kørsels- eller navigationsstøttetjeneste baseret på geolokalisering, som en bestemmelsesmedlemsstat for disse tjenester påtænker ligeledes at pålægge nævnte tjenesters operatører, der er etableret i andre medlemsstater, for så vidt som dette forbud opfylder de betingelser, der er fastsat i dette direktivs artikel 3, stk. 4, eller i givet fald samme direktivs artikel 3, stk. 5.«